

STATE OF
YOUTH NL

Klimaat

Onderzoeksrapport State of Youth NL

Publicatiedatum: donderdag 28 mei 2026

**Het klimaat
gaat over
onze
toekomst**

**TIJD DAT JONGEREN
MEEPRATEN!**

STATE OF
YOUTH NL

STATE OF YOUTH NL IS EEN INITIATIEF VAN

**KIDS
RIGHTS**

IN SAMENWERKING MET

AUGEO FOUNDATION

(MEDE) MOGELIJK GEMAAKT MET FINANCIËLE STEUN VAN

dioraphte

DIT ONDERZOEK WORDT ONDERSTEUND DOOR PARTNERS

JONGE
KLIMAAT-
BEWEGING

JONGEREN
MILIEU
RAAD

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het *State of Youth NL*-rapport over het perspectief van jongeren op klimaatbeleid en de oplossingen die zij zien om onze natuur en biodiversiteit te beschermen. Maar liefst 1.775 jongeren hebben meegedaan aan ons onderzoek en hun stem laten horen.

State of Youth NL is een initiatief van **Stichting KidsRights** in samenwerking met de Maatschappelijke Diensttijd (**MDT**) en **Augeo Foundation** en velen andere partners. State of Youth is een **uniek platform voor jongerenparticipatie**. Samen met onze partners hebben we het **allereerste statistisch representatieve jongerenpanel** van Nederland opgebouwd. Een innovatieve manier om **duurzaam** en **structureel** de stem van jongeren op te halen. We bundelen de stemmen van jongeren en maken hun verhalen zichtbaarder en hoorbaarder.

Voor dit onderzoek hebben wij samengewerkt met onafhankelijk onderzoeksbureau Abbi Insights. Daarnaast hebben we een representatieve steekproef uitgezet in samenwerking met marktonderzoeksbureau Motivaction. Op deze manier borgen we de representativiteit van onze data op leeftijd, gender, opleiding en provincie.

Ons onderzoek laat zien dat **78%** van de jongeren **klimaatverandering een serieus probleem vindt** voor Nederland en dat **60% van de jongeren zich** regelmatig of vaker **zorgen maakt over het klimaat**. Daarbij geeft **54%** van de jongeren aan het klimaatbeleid van de Nederlandse overheid ontoereikend te vinden. Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen en samen met jongeren, bedrijven, scholen en beleidsmakers te werken aan een duurzamere toekomst.

Wij zijn dankbaar voor alle kinderen en jongeren die hun ervaringen met ons hebben gedeeld en zich inzetten voor de rechten van hun generatie. Ook bedanken wij onze partners voor hun steun, expertise en netwerk.

Daarnaast willen wij onze sponsors bedanken. Dankzij de financiële steun van Vfonds, Janivo Stichting, Dioraphte en Stichting Boschuyzen en kernpartners MDT en Augeo Foundation hebben we de middelen om te bouwen aan een representatief jongerenpanel waarin de thema's die jongeren belangrijk vinden centraal staan.

Wij hopen dat het lezen van dit rapport u waardevolle inzichten biedt. Bij vragen kunt u contact met ons opnemen via info@stateofyouth.org.

Met vriendelijke groeten,

State of Youth NL

Dé megafoon van de nieuwe generatie

Wat betekent een groene toekomst voor jou, en wat vind jij daarin het belangrijkste?

Jongeren delen hun **persoonlijke ideeën**

Een groene toekomst betekent dat iedereen kan leven zonder zich zorgen te maken over de aarde en over de toekomst.

Voor mij betekent een groene toekomst een duurzame wereld met schone energie, minder vervuiling en respect voor de natuur. Het belangrijkste vind ik dat we verantwoord omgaan met de aarde zodat toekomstige generaties ook een goede leefomgeving hebben.

In een groene toekomst leven we in een prettige, gezonde omgeving en zijn we zoveel mogelijk zelfvoorzienend, zonder de verbinding met de rest van de wereld kwijt te raken.

Eerlijker, gelijkter en gezonder samenleven met elkaar.

Ik vind het belangrijkste dat jongeren veel serieuzer genomen worden, maar ook dat er meer aandacht en geld vrijgemaakt wordt voor duurzame initiatieven die echt een verschil kunnen maken. En een zetel voor de aarde in de Kamer om ook te laten zien dat de problematiek echt serieus is.

Conclusies

78% van de jongeren vindt **klimaatverandering een serieus probleem** voor Nederland.

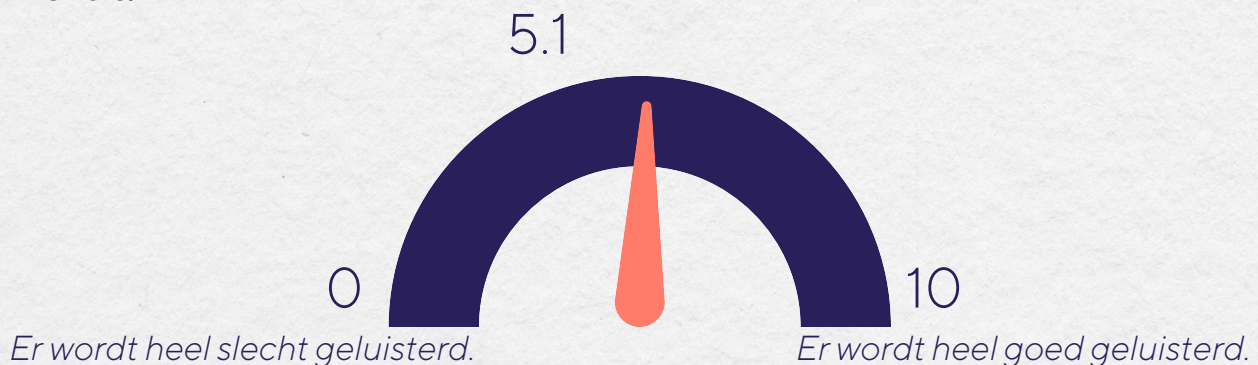
60% van de jongeren geeft aan zich **regelmatig, vaak of heel vaak zorgen te maken over het klimaat.**

40% van de jongeren geeft aan dat hun zorgen over het klimaat in de afgelopen jaren zijn **toegenomen.**

Ook op het gebied van jongerenparticipatie zijn er nog stappen te zetten.

Op een schaal van 0 tot 10 geven jongeren gemiddeld een score van 5.1 voor de manier waarop er naar hun mening geluisterd wordt.

Dit onderzoek laat zien dat jongeren zich veel zorgen maken over het klimaat en de gevolgen voor toekomstige generaties.

Deze situatie staat op gespannen voet met de **Duurzame Ontwikkelingsdoelen** van de Verenigde Naties (SDG's), in het bijzonder **SDG 13: Klimaatactie**, en met o.a. **artikelen 6 en 27** van het **Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind** (IVRK), die het recht op leven en ontwikkeling en een toereikende levensstandaard garanderen. Met name het **Algemeen Commentaar 26** van het IVRK over kinderrechten in relatie tot milieu en klimaat ([NJi](#)). Het is essentieel om kinderen en jongeren een gezonde en veilige omgeving en klimaat te bieden - en daarbij jongeren zelf actief te betrekken bij het vinden van oplossingen.

Wij blijven ons inzetten voor het recht van jongeren om te participeren in beslissingen die hun leven raken. Hun stem doet ertoe. Jongerenparticipatie is niet alleen wenselijk, maar ook een recht, vastgelegd in artikelen 12 en 13 van het Kinderrechtenverdrag, waarin wordt erkend dat kinderen het recht hebben op een mening en om gehoord te worden.

Daarom benadrukken wij het belang van deze overkoepelende rechten: **zonder betekenisvolle jongerenparticipatie kan Nederland onmogelijk recht doen aan het Kinderrechtenverdrag.**

Aanbevelingen

Jongeren hebben veel ideeën en adviezen voor onder andere **jongeren**, de **overheid**, **bedrijven**, **scholen**, en de **media**, om een groenere toekomst te realiseren.

44% van de jongeren vindt dat de **overheid** invloed heeft.

Jongeren zien als mogelijke oplossingen: strenger beleid voeren (bijvoorbeeld voor bedrijven), het publiek beter informeren, openbaar vervoer toegankelijker maken en meer investeren in duurzame oplossingen.

25% legt verantwoordelijkheid bij **bedrijven**.

Jongeren zien als mogelijke oplossingen: bewuster produceren, verpakkingen minimaliseren, minder zakenreizen, meer thuiswerken en duurzamere materialen gebruiken.

19% vindt dat **jongeren** zelf invloed hebben.

Bijvoorbeeld door groenere keuzes te maken zoals: het scheiden van afval, duurzamer reizen, minder vlees eten, en korter douchen.

2% van de jongeren vindt dat de **media** een rol spelen.

De media kan volgens jongeren: duurzamer adverteren en kritischer zijn op de overheid en het bedrijfsleven.

Slechts 1% ziet een rol voor **scholen**.

Deze jongeren vinden dat scholen meer aandacht kunnen besteden aan duurzaamheid in het curriculum.

9% koos voor de optie '**Anders**'. Hierbij wordt opvallend vaak genoemd dat verschillende actoren samen moeten werken om klimaatverandering aan te pakken.

Jongeren geven aan dat er onvoldoende naar hen wordt geluisterd. 1.775 jongeren hebben inmiddels hun stem laten horen over de zorgen die zij hebben rondom het klimaat, en reiken de hand door zelf met oplossingen te komen. Nu is het aan politici en beleidsmakers, ouders, scholen, en bedrijven om hiernaar te luisteren en zich actief in te zetten voor jongerenparticipatie en een groenere toekomst.

Kortom: het is de hoogste tijd om jongerenparticipatie structureel te verankeren in wetgeving, beleid en praktijk – en samen met jongeren te werken aan een groener en klimaatbewust Nederland! Het VN-kinderrechtenverdrag vraagt van Nederland een nationale verankering van jongerenparticipatie. Andere voorbeelden op gemeentelijk niveau zijn de Omgevingswet, de lokale omgevingsvisies en verordening (gemeente/provincie) en/of de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

INHOUDSOPGAVE

01	<u>VOORWOORD</u>
03	<u>CONCLUSIES</u>
04	<u>AANBEVELINGEN</u>
07	<u>INLEIDING</u>
09	<u>ONDERZOEKSOPZET</u>
10	<u>LEESWIJZER</u>
11	<u>MENSEN- EN</u> <u>KINDENDERRECHTEN</u>
13	<u>JONGERENPARTICIPATIE</u>
14	<u>RESULTATEN</u>
14	<u>In welke mate ervaren jongeren klimaatzorgen?</u>
17	<u>Gevolgen van klimaatverandering in Nederland</u>
18	<u>Impact - Wat doen klimaatzorgen met jongeren?</u>
19	<u>De stem van jongeren in het klimaatdialoog.</u>
20	<u>Wie heeft de grootste verantwoordelijkheid, volgens jongeren?</u>
21	<u>Het klimaatbeleid van de overheid</u>
23	<u>Eigen gedrag en oplossingen</u>

INHOUDSOPGAVE

25	<u>Kennis over klimaatverandering.</u>
27	<u>Rol van de media</u>
28	<u>TOT SLOT</u>
30	<u>BIJLAGE- STEEKPROEF- VERANTWOORDING</u>
33	<u>BIJLAGE- VERDRAGS- ARTIKELEN</u>
40	<u>BIJLAGE - VRAGENLIJST</u>
52	<u>OVER HET KLIMAATBELED VAN DE NEDERLANDSE OVERHEID</u>

Inleiding

Kansenongelijkheid, mentale problemen, geen betaalbare woningen. Jongeren worden op dit moment hard getroffen. Logisch dus dat de nieuwe generatie zich steeds vaker laat horen. State of Youth NL vindt het belangrijk dat álle jongeren gehoord worden en bundelt hun stemmen tot één luide stem. **Zie ons als een megafoon: wij versterken de stem van jongeren, zodat hun problemen eindelijk écht serieus worden genomen.**

Via onze online community geven jongeren hun mening over thema's die voor hen belangrijk zijn. Deze inzichten gebruikt State of Youth NL om te strijden voor **betekenisvolle jongerenparticipatie, verandering en echte oplossingen.**

In onze vorige onderzoeken hebben jongeren aangegeven mee te willen praten over klimaatverandering en klimaatbeleid. Het is niet vreemd dat veel jongeren zich zorgen maken over klimaatverandering. Voor hen is het geen ver-van-hun-bed-probleem, maar een serieuze crisis die invloed heeft op hun toekomst.

Ongeveer 70% van de jongeren geeft aan zich zorgen te maken over het klimaat, bij een deel van hen heeft dit zelfs een negatieve invloed op hun mentale welzijn (Mileudefensie Jong, 2023). Hoewel Nederland relatief weinig gevolgen van klimaatverandering merkt, krijgen jongeren hier nu al wel mee te maken. Zo ervaren vrijwel alle jongeren hittestress op tropische dagen en wonen veel van hen in gebieden met een hoog overstromingsrisico (UNICEF, 2025).

Uit onderzoek van YoungXperts blijkt dat jongeren het probleem niet alleen herkennen, maar er ook actief naar handelen. Ze zien zichzelf als veranderaars, zetten hun zorgen om in actie en zoeken samenwerking. Door samen te praten en iets te doen, voelen hun zorgen minder zwaar (Erasmus SYNC lab, 2024). Maatregelen die makkelijker uitvoerbaar zijn voor jongeren, zoals korter douchen en minder kopen, zijn het populairst, terwijl minder vliegen en minder vlees eten minder in trek zijn bij jongeren (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.).

Daarnaast kijken jongeren breder naar klimaatverandering en zien zij het ook als een kwestie van ongelijkheid. Ze vinden het oneerlijk dat landen en bevolkingsgroepen die het minst hebben bijgedragen aan de klimaatcrisis, vaak het hardst worden getroffen. Veel jongeren verwachten bovendien dat vooral minder welgestelde groepen in de toekomst de meeste negatieve gevolgen zullen ervaren (Erasmus SYNC lab, 2024). Daarmee zien zij het klimaatprobleem niet alleen als een milieukwestie, maar ook als een sociaal vraagstuk waarin rechtvaardigheid een belangrijke rol speelt.

Inleiding

Nederland heeft zich gecommitteerd aan de klimaatdoelstellingen voor 2030. Analyse van de huidige kabinetsplannen laat echter zien dat deze ontoereikend zijn om de gestelde doelen tijdig te realiseren (Het Planbureau voor de Leefomgeving, 2026). De volledige politieke analyse vindt u in de bijlage.

Jongeren willen meebeslissen over hun toekomst

Jongeren willen graag meebeslissen over hun toekomst en laten zien dat de urgentie hoog is. De overheid moet nú doorpakken: met duidelijke keuzes, consistent klimaatbeleid en door jongeren actief te betrekken in besluitvorming. Bedrijven moeten verantwoordelijkheid nemen en duurzaamheid centraal stellen in hun activiteiten. Tegelijkertijd hebben jongeren zelf ook de kracht om verandering te bewerkstelligen.

Voorzitter **Marc Dullaert** van **KidsRights**: 'Als minister voor Klimaat en Energie maakte Rob Jetten (D66) zich er sterk voor het wettelijk klimaatdoel te halen van 55% minder schadelijke uitstoot in 2030. Het kabinet onder leiding van Jetten zet wel stappen in de goede richting maar volgens doorrekeningen schieten de kabinetsplannen tekort om in 2030 het klimaatdoel te halen. Sterker, uitstel betekent straks een grotere en duurdere opgave. Jongeren maken zich dan ook terecht zorgen over klimaatverandering en het kabinetsbeleid, terwijl zij het gevoel hebben dat er niet naar hen wordt geluisterd. In het nieuwe coalitieakkoord worden jonge generaties zelfs niet eens genoemd wanneer het gaat om klimaatbeleid. Klimaat is voor jongeren géén afgekloven thema: juist deze generatie zal het sterkst de gevolgen dragen. Als we hun perspectief niet structureel meenemen in beleid, laten we niet alleen jongeren in de steek, maar ook de toekomst van onze samenleving. Premier Jetten moet als zelfverklaard 'klimaatdrammer' met zijn kabinet laten zien dat het wél kan en nu ook echt menens is'.

Kortom: klimaatverandering wordt door jongeren gezien als een actueel en urgent maatschappelijk vraagstuk. Het is hoog tijd dat onder andere politiek, onderwijsinstellingen en werkgevers, samen met jongeren, in actie komen.

Onderzoeksopzet

Op 5 februari 2026 is ons onderzoek naar klimaat van start gegaan. Tijdens dit onderzoek hebben we jongeren tussen de 12 en 29 jaar gevraagd hun mening te geven over de problemen en gevolgen die zij ervaren rondom het klimaat, en de oplossingen die zij hiervoor zien. Van 5 februari t/m 27 maart 2026 konden jongeren de interactieve en laagdrempelige vragenlijst invullen, die via chat-tooling is opgezet door Abbi Insights.

Methode

In samenwerking met onderzoekspartner Abbi Insights en marktonderzoeksbureau Motivaction hebben wij het onderzoek via twee routes uitgezet.

- Via het Stempunt-panel van Motivaction is een steekproef getrokken van n=1.250 jongeren (12 t/m 29 jaar), representatief naar geslacht, leeftijd, opleiding en provincie.
- We hebben de vragenlijst via een openbare link gedeeld en verspreid via zowel online als offline kanalen. Dit leverde n=525 ingevulde vragenlijsten op.

In totaal zijn er zo 1.775 complete vragenlijsten verzameld van jongeren tussen de 12 en 29 jaar.

De steekproefverantwoording is te raadplegen in de [bijlagen](#).

Veldwerkperiode

De twee onderzoekstrajecten (via het Stempunt-panel, en via de openbare link) hebben parallel plaatsgevonden met gedeeltelijke overlap:

- Online panel: 5 februari 2026 t/m 27 maart 2026
- Stempunt-panel: 17 februari t/m 16 maart 2026.

Analyse

Voor de analyse zijn de datasets van beide panels samengevoegd (n = 1.775) en gewogen (met een efficiëntie van 71%) naar representatieve populatiecijfers van jongeren (12 t/m 29 jaar) op basis van geslacht, leeftijd, opleiding en provincie.

De opzet van de vragenlijst is eveneens opgenomen in de [bijlagen](#).

Leeswijzer

Opbouw

In de vragenlijst kregen jongeren op basis van hun antwoorden bepaalde vragen en/of antwoordopties voorgelegd. De basis (het aantal jongeren dat de vraag voorgelegd kreeg) staat bij de resultaten vermeld. Dit wordt weergegeven door: n= [aantal personen].

Definities

- **IVRK** - Deze afkorting staat voor 'Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' ofwel het Kinderrechtenverdrag. Op 20 november 1989 nam de Verenigde Naties het kinderrechtenverdrag aan. Op 8 maart 1995 ratificeerde Nederland het Verdrag.
- **Algemeen Commentaar 26** - Is een officiële uitleg van het VN-Kinderrechtencomité over kinderrechten in relatie tot het milieu, met speciale aandacht voor klimaatverandering. Het document verduidelijkt dat kinderen een recht hebben op een schoon, gezond en duurzaam milieu, en legt uit welke verplichtingen staten hebben om kinderen te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering, vervuiling en biodiversiteitsverlies.
- **Jongeren** - Volgens artikel 1 van het IVRK is een kind '*leder mens jonger dan achttien jaar (...)*'. Voor de leesbaarheid, om aan te sluiten bij andere onderzoeken en om de doelgroep aan te spreken, gebruiken wij hiervoor de term 'jongeren'. Ook als wij het hebben over jongerenparticipatie, dan bedoelen wij kinder- en jongerenparticipatie.
- **UVRM** - Deze afkorting staat voor de 'Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens'. Op 10 december 1948 werd de UVRM met een grote meerderheid van de stemmen en geen tegenstemmen door de Verenigde Naties aangenomen. Onder andere door Nederland. De UVRM is geen wet maar is wel van grote betekenis als morele en juridische standaard omtrent mensenrechten.
- **EVRM** - Deze afkorting staat voor 'Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden'. Op 4 november 1950 is dit verdrag tot stand gekomen in navolging van de UVRM. Alle lidstaten van de Raad van Europa hebben het verdrag ondertekend. Nederland is lid van de Raad van Europa en heeft dit verdrag dus ook ondertekend.
- **Klimaatstress, klimaatangst en zorgen over klimaat** - Dit zijn drie verschillende niveaus van emotionele reacties op klimaatverandering. Het verschil zit vooral in intensiteit, duur, impact op het dagelijks functioneren en hoe persoonlijk of existentieel de gevoelens zijn ([NJi, 2025](#)).

Bijlagen

In de bijlagen zijn aanvullende informatie te vinden, zoals:

- Verdragsteksten die horen bij de genoemde artikelen van het IVRK;
- De vragenlijst.

Mensen- en Kinderrechten

Internationale afspraken over mensenrechten zijn vastgelegd in de UVRM en het EVRM. Deze rechten gelden voor iedereen, ook voor kinderen. Daarnaast hebben kinderen ook nog extra speciale rechten. Deze zijn vastgelegd in het IVRK.

Kinderrechten zijn er voor alle kinderen. Het maakt niet uit waar je vandaan komt, hoe je eruit ziet en of je rijk bent of arm. Sommige kinderen hebben een moeilijker leven dan anderen. Zij hebben recht op extra bescherming en hulp.

De Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM) en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM)

Op 10 december 1948 namen de Verenigde Naties de UVRM aan. De UVRM bestaat uit 30 artikelen die de fundamentele rechten en vrijheden vastleggen voor alle mensen ongeacht hun nationaliteit, geslacht, en religie.

Op 4 november 1950 is het EVRM ondertekend door de Raad van Europa in Rome in navolging van de UVRM. Het is een Europees verdrag dat de mensen- en burgerrechten van alle inwoners van de aangesloten landen regelt.

Wat is het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)?

Op 20 november 1989 namen de Verenigde Naties het IVRK aan. Hierin staan 54 artikelen met afspraken over de rechten van kinderen en jongeren tot 18 jaar. Deze kinderrechten omvatten afspraken over hoe we met jongeren onder de 18 jaar moeten omgaan. Bijna alle landen in de wereld zijn partij bij het IVRK. Nederland ook, sinds maart 1995. Al 30 jaar dus. Als een land partij is bij het verdrag moet het zich aan de regels houden die daarin staan.

Relevante artikelen

Volgens **Art. 2** van het IVRK mogen kinderen **niet gediscrimineerd** worden, hoewel we weten dat verschillende jongeren anders door klimaatverandering worden geraakt. **Art. 6** geeft het recht op leven, overleven en ontwikkeling. Klimaatverandering kan gevolgen hebben voor gezondheid, veiligheid, voedsel, water, huisvesting, mentale gezondheid en toekomstkansen. Daardoor raakt klimaat ook art. 6.

Art. 24 geeft hen het recht op de best mogelijke **gezondheidszorg**, waaronder ook schoon drinkwater, voldoende voedsel, preventieve gezondheidszorg en voorlichting genoemd. Klimaatverandering kan deze rechten direct raken, net als hitte, luchtkwaliteit, infectieziekten, allergieën en mentale gezondheid. **Art. 26** waarborgt het recht op **sociale zekerheid**, zoals toegang tot publieke voorzieningen. Klimaatverandering beïnvloedt o.a. energieprijzen, de prijs van voedsel, huisvesting en daarmee bestaanszekerheid en armoede. **Art. 27** stelt dat elk kind recht heeft op een **levensstandaard** die zijn volledige ontwikkeling ondersteunt.

Volgens **Art. 28** en **Art. 29** hebben kinderen het recht op **onderwijs**, waarbij de staat gratis basisonderwijs moet aanbieden en toegang tot hoger onderwijs moet waarborgen. **Art. 31** geeft kinderen recht op **vrije tijd**, spel en deelname aan culturele en artistieke activiteiten.

Volgens Art. 12 en Art. 13 hebben jongeren het recht om hun mening te kunnen geven. Ook in de UVRM staat dit vastgelegd. Betekenisvolle jongerenparticipatie betekent dat jongeren mee kunnen praten, beslissen en doen. Zeker als het gaat over onderwerpen die hen direct aangaan.

Art. 42 van het IVRK legt vast dat kinderen het recht hebben op **informatie** over deze rechten. Jongeren die zich bewust zijn van hun rechten, zijn beter in staat om voor zichzelf op te komen. Onder andere scholen, beleidsmakers, en organisaties moeten zich hiervoor inspannen.

Over KidsRights

De internationale kinderrechtenorganisatie KidsRights, gevestigd in Amsterdam, is de initiatiefnemer van State of Youth Nederland.

KidsRights is in 2003 opgericht door Marc Dullaert en zet zich in voor een wereld waarin alle kinderen en jongeren toegang hebben tot hun rechten en hun potentieel kunnen realiseren. KidsRights geeft kinderen wereldwijd een stem en ondersteunt zij jonge changemakers die zelf in actie komen om hun positie te verbeteren.

In 2019 lanceerde KidsRights State of Youth tijdens de Wereldtop van Nobelprijswinnaars voor de Vrede en een dag later bij de Verenigde Naties in New York. State of Youth is de eerste digitale, grensoverstijgende jeugdstaat die jongeren mondiger maakt, wereldwijd met elkaar verbindt, hun stem vraagt via preferenda en hen ondersteunt bij het opzetten van eigen projecten en afdelingen.

Daarnaast reikt KidsRights jaarlijks de Internationale Kindervredesprijs uit: de belangrijkste jeugdprijs ter wereld, die in 2024 haar twintigjarig bestaan vierde. Ook publiceert KidsRights de KidsRights Index (KRI), de eerste en enige jaarlijkse ranglijst die alle 193 VN-lidstaten beoordeelt op kinderrechten, ontwikkeld sinds 2013 in samenwerking met de Erasmus Universiteit.

Sinds 2017 heeft KidsRights ECOSOC Special Consultative Status.

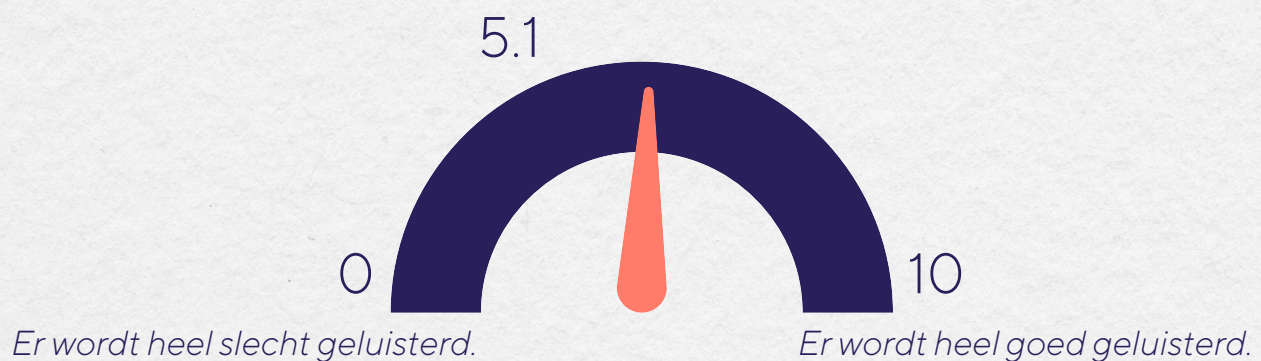

Jongerenparticipatie

Jongeren geven een onvoldoende voor de manier waarop er naar hen geluisterd wordt

Volgens Art. 19 van de UVRM heeft iedereen, dus ook jongeren, het recht om vrijelijk diens mening te uiten en door te geven. Daarnaast hebben jongeren onder de 18 jaar volgens Art. 12 en Art. 13 van het IVRK het recht om hun mening vrijelijk te uiten over onderwerpen die hen aangaan, hierbij moet aan de mening van de jongere passend belang worden gehecht. Wij vroegen de jongeren hoe zij dit ervaren.

Op een schaal van 0 tot 10 geven jongeren (Basis: allen, n=1.775) gemiddeld een score van 5.1 voor de manier waarop er naar hun mening geluisterd wordt.

Ook in ons onderzoek naar kinderrechten (*Een Jonge Blik op Kinderrechten*) gaven jongeren (12 t/m 17 jaar) gemiddeld een **onvoldoende**, namelijk een score van **3.8**. In ons recente onderzoek naar Geldzorgen werd een **4,2** gegeven. Ondanks de kleine stijging in vergelijking met deze eerdere onderzoeken laat dit onderzoek wederom zien dat er volgens jongeren **onvoldoende naar hun mening wordt geluisterd**.

De aanhoudende slechte score voor de manier waarop er naar jongeren geluisterd wordt, vinden wij als State of Youth NL zorgwekkend. Het is belangrijk dat jongeren betrokken worden, absoluut als het gaat over hun rechten. Zij zijn immers de expert van hun eigen leefwereld en er moet naar jongeren geluisterd worden als het gaat over thema's die er voor hen toe doen.

Ons onderzoek laat zien dat jongeren nog onvoldoende gehoord worden, zowel op specifieke thema's zoals klimaat als in de brede zin door onder andere de overheid. Als State of Youth NL maken wij ons hier zorgen om, omdat dit in scherp contrast staat met de urgente behoefte om betekenisvolle jongerenparticipatie op verschillende niveaus en domeinen te borgen. Om de rechten van jongeren te waarborgen, is het noodzakelijk dat hun stem wordt meegenomen in beslissingen die impact hebben op hun leven.

In welke mate ervaren jongeren klimaatzorgen?

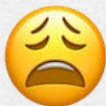
Uitkomsten

83% van de Nederlandse jongeren maakt zich zorgen over het klimaat, **60%** zelfs **regelmatig tot heel vaak**. Slechts **17%** ervaart **nooit** klimaatstress.

78% van de Nederlandse jongeren **vindt klimaatverandering een serieus probleem voor Nederland**.

40% van de jongeren geeft aan dat hun zorgen over het klimaat de afgelopen jaren zijn **toegenomen**.

Ik ben een erg gevoelig persoon. Ik heb mezelf als tiener al heel veel druk gemaakt over het klimaat, aanslag op de natuur en dieren, met bijkomende gevoelens. Maar op een gegeven moment werd het gevoel van onmacht gecombineerd met de stress en verdriet me te veel, en besepte me ook dat het zinloos was. Nu kan ik mijn gevoel goed scheiden van wat ik weet dat nodig is, en neem ik bewuste acties in mijn leven zonder me te gaan lopen stressen over het klimaat, want dat brengt niks goeds met zich mee.

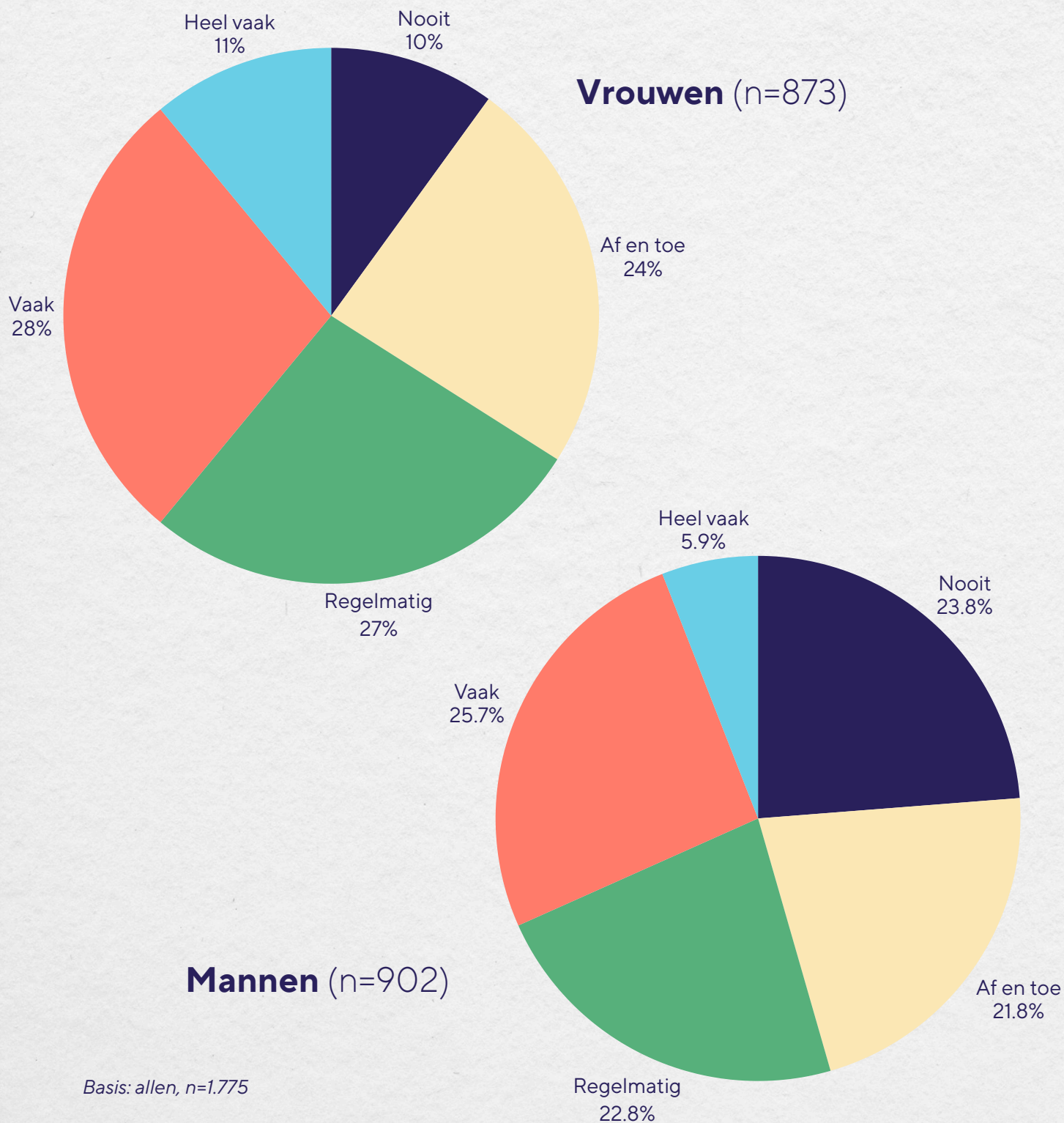
Ik geloof dat actie net zo goed kan werken als je het vanuit een hoopvolle en zelfverzekerde plek doet.

In welke mate ervaren jongeren klimaatzorgen?

Vrouwen geven vaker aan klimaatzorgen te ervaren dan mannen

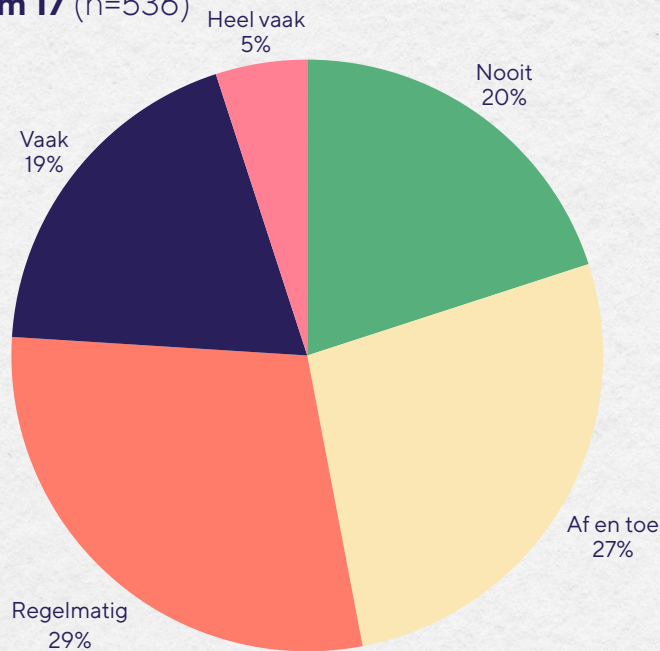
Tijdens het onderzoek is ook gevraagd naar andere genderidentiteiten, maar de aantallen waren te laag om betrouwbare conclusies te kunnen trekken. Om hun stem wel mee te kunnen nemen, zijn deze respondenten willekeurig toegevoegd aan de groep mannen of vrouwen.

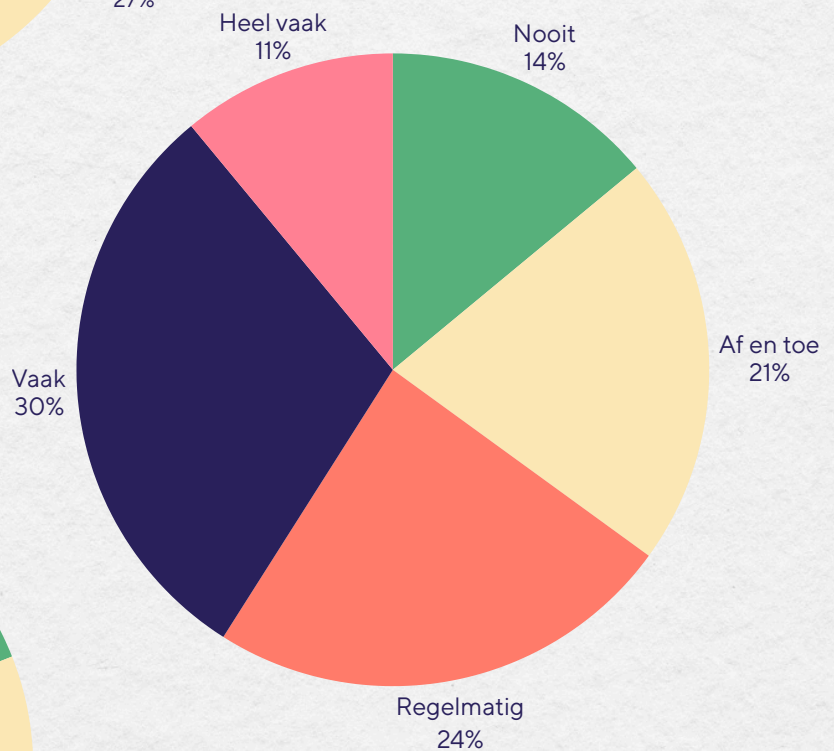
In welke mate ervaren jongeren klimaatzorgen?

Zorgen nemen met de leeftijd toe

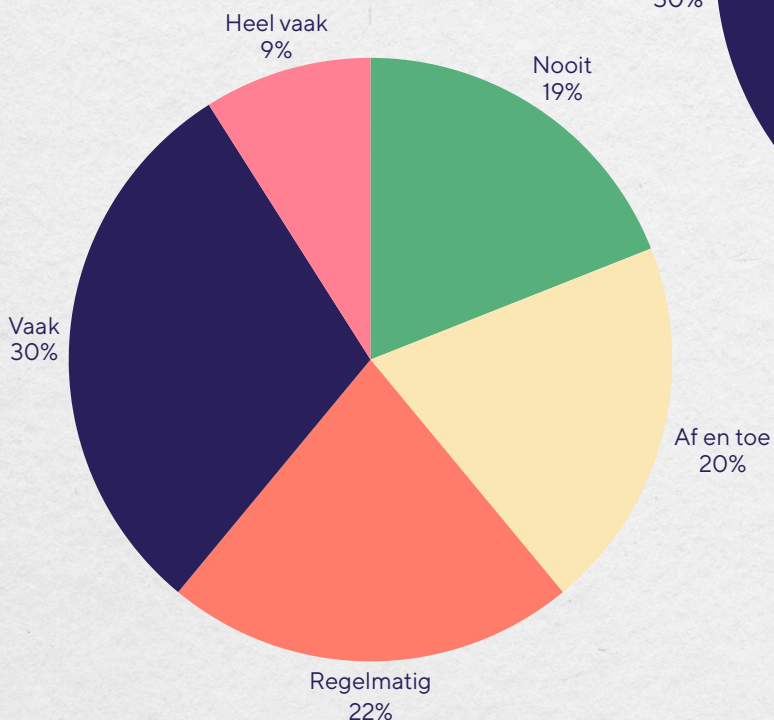
12 t/m 17 (n=536)

18 t/m 24 (n=721)

25 t/m 29 (n=518)

Basis: allen, n=1.775

De gevolgen

Wat zijn volgens jongeren de belangrijkste gevolgen van klimaatverandering in Nederland? Dit kan gaan over nu, of de toekomst.

Schade aan natuur en biodiversiteit (47%)

Hogere prijzen (bijvoorbeeld voor **energie** en **voedsel**) (40%)

Gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld door **vervuilde lucht**) (38%)

Hittegolven (33%)

Overstromingen (28%)

Heftige **regenbuien** (24%)

Ik zie **geen gevolgen** van klimaatverandering (9%)

Anders (3%)

“Onleefbaarheid van gebieden over de hele wereld waardoor er massa migratie gaat ontstaan.”

“Naast de gezondheidsproblemen, natuurrampen, en mogelijkheid tot landbouw (instorting natuursystemen afhankelijk van biodiversiteit), zie ik economische crisis door schade ter gevolge van onzekerheid en weer-gebeurtenissen als een belangrijk gevolg voor Nederland.”

“Ik denk dat extreem weer een onderdeel is van klimaatverandering die alleen maar groter gaat worden. Ik denk dat uiteindelijk het grootste gevolg van klimaatverandering het volgende gaat zijn: Een totale omwenteling van het globale economische systeem. Toegenomen voedselonzekeerheid gepaard met sociaal economische ongelijkheid die ontwrichtingen van systemen tot gevolg heeft. Tenzij we er iets aan gaan doen (niet alleen de klimaatveranderingen zelf, maar de systemen veranderen die gestoeld zijn op de assumptie dat het zo verder kan).”

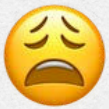
Basis: allen, n=1.775

Impact

Wat doen klimaatzorgen met jongeren?

61% voelt zich **angstig** wanneer ze denken aan de toekomst.

70% voelt zich **machteloos** en heeft het gevoel **weinig controle** te hebben.

54% voelt zich **gestresst** door het lezen van **nieuws over** klimaatverandering.

50% geeft aan zich **zorgen te maken** over **toekomstige generaties**.

22% geeft aan **levensplannen** zoals het krijgen van **kinderen**, aan te passen vanwege het klimaat.

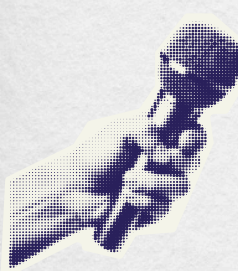
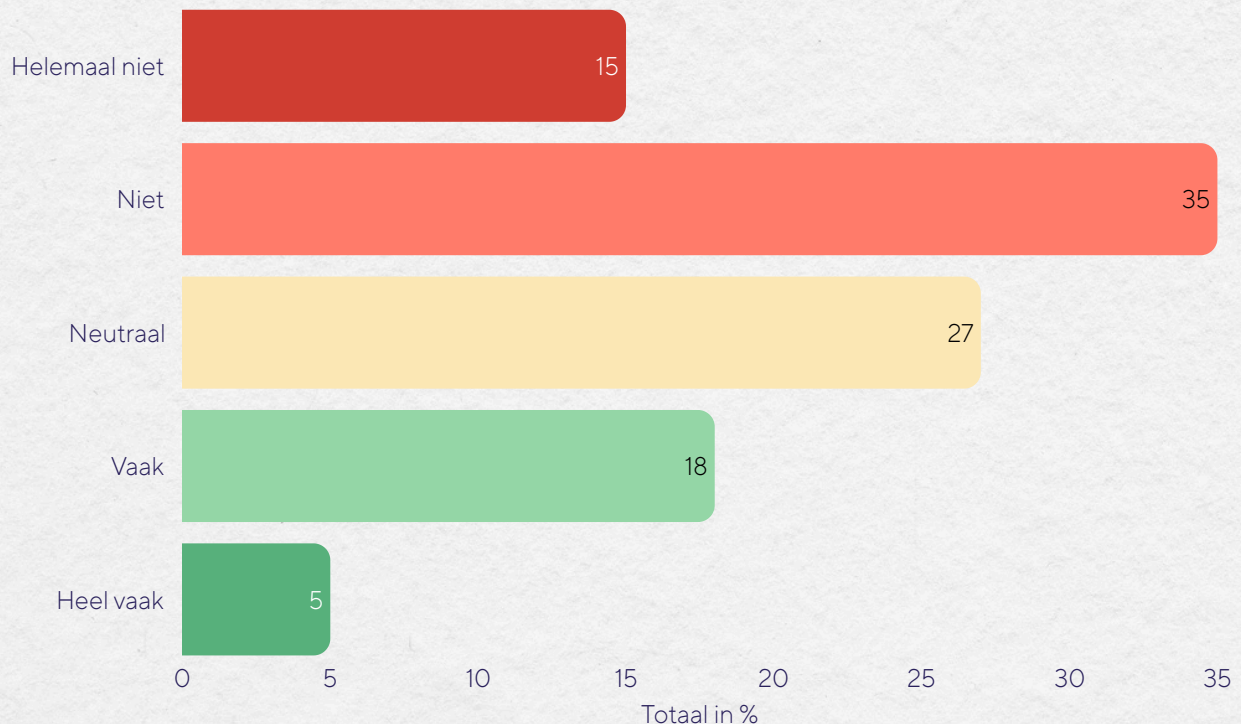
*Ik maak me enorm veel zorgen en heb er nu al veel verdriet van dat dit gebeurt (ook zeker in andere landen) en het verder gaat verslechteren. Zeker dat wij dit als mensen veroorzaken en het niet onder ogen willen zien. Dit laat me **hopeloos** en **machteloos** voelen, maar vooral **enorm verdrietig**.*

Ik zit hierom ook heel erg in dubio of ik kinderen wil (mijn hoofd zegt dat ik het niet moet doen omdat ik een kind dit niet aan wil doen, mijn hart wil wel kinderen).

De stem van jongeren in het klimaatdialoog

Vind jij dat de stem van jongeren gehoord wordt wanneer de overheid beslissingen neemt die invloed hebben op het klimaat?

Investeer tijd in jongeren die zich hier serieus zorgen over maken. Deze zorgen kunnen worden omgezet in acties. Zorg dat je **in gesprek gaat met elkaar** en **samen aan oplossingen werkt**. Werk samen zij aan zij met jongeren, en zorg dat ze even belangrijk zijn in het project als jijzelf. Voor jongeren die hier geïnteresseerd zijn, en meedoen, bedenk een beloning. Zorg dat het voor beide kanten een voordeel is, wat leidt tot een oplossing voor een probleem wat de hele wereld aangaat.

Basis: allen, n=1.775

Wie heeft de grootste verantwoordelijkheid voor een groenere toekomst?

Volgens jongeren

De **overheid** heeft invloed (**42%**),

bedrijven zeker ook (**26%**),

daarnaast **jongeren/burgers zelf** (**19%**),

en ook **media** (**2%**),

en tot slot: **scholen** (**1%**).

9% koos voor de optie '**Anders**'. Hierbij wordt opvallend vaak genoemd dat verschillende actoren samen moeten werken om klimaatverandering aan te pakken.

Ik vind dat iedereen verantwoordelijk is: bedrijven kunnen groener gaan werken, de overheid kan dat verplicht maken, ikzelf en de burgers kunnen ervoor kiezen om minder plastic, stroom en AI te gebruiken, en scholen kunnen de leerlingen informeren over hoe het anders kan.

Hier zijn we allemaal voor verantwoordelijk, en iedereen moet zijn steentje bijdragen. Maar de echt grote impact moet worden geleverd door de overheid.

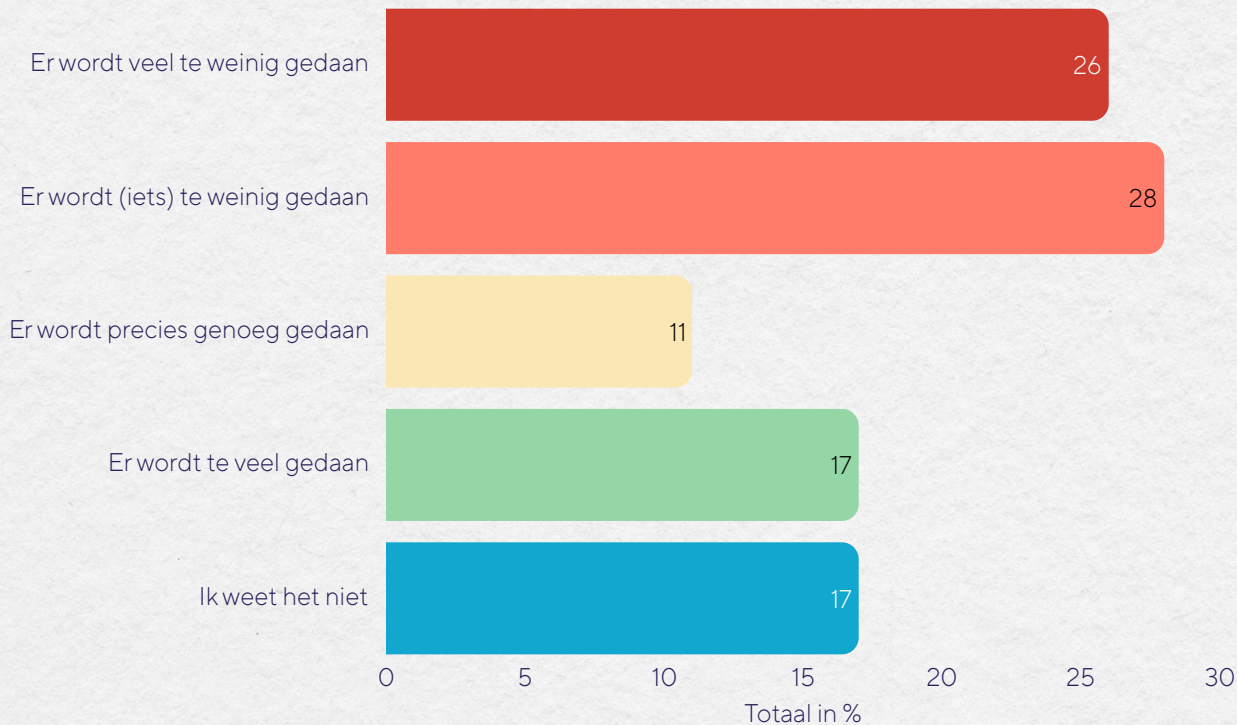
Een combinatie van al die opties, maar voornamelijk alle overheden gezamenlijk (alleen de onze gaat niet helpen) en grote vervuilende bedrijven/multinationals.

Basis: allen, n=1.775

Het klimaatbeleid van de overheid

Wat vind jij van het klimaatbeleid van de Nederlandse overheid?

“ Er moet strengere regelgeving komen voor vervuilende bedrijven, ook moet er meer geïnvesteerd worden in verduurzaming in Nederland. Daarnaast is het belangrijk dat er nog meer informatievoorzieningen worden getroffen om bewoners in te lichten over hoe zij hun voetafdruk kunnen verkleinen. ”

“ Ik denk dat de overheid wetten en regels voor bedrijven moet implementeren, zodat die minder gaan uitstoten. Ook moeten ze duurzamer energie verkrijgen en meer duurzame alternatieven voor dingen hebben. ”

Wat zou de overheid moeten doen om ons klimaat en milieu te beschermen?

Jongeren delen hun **ideeën en aanbevelingen**

Bedrijven stimuleren groener te worden.

Jongeren serieuzer nemen, ik hoop dat het nieuwe kabinet dit gaat doen door niet alleen in gesprek te gaan met jongeren, maar deze ook mee te nemen in de besluitvoering. Jongeren zijn innovatief, hebben vaak goede ideeën en zijn gemotiveerd.

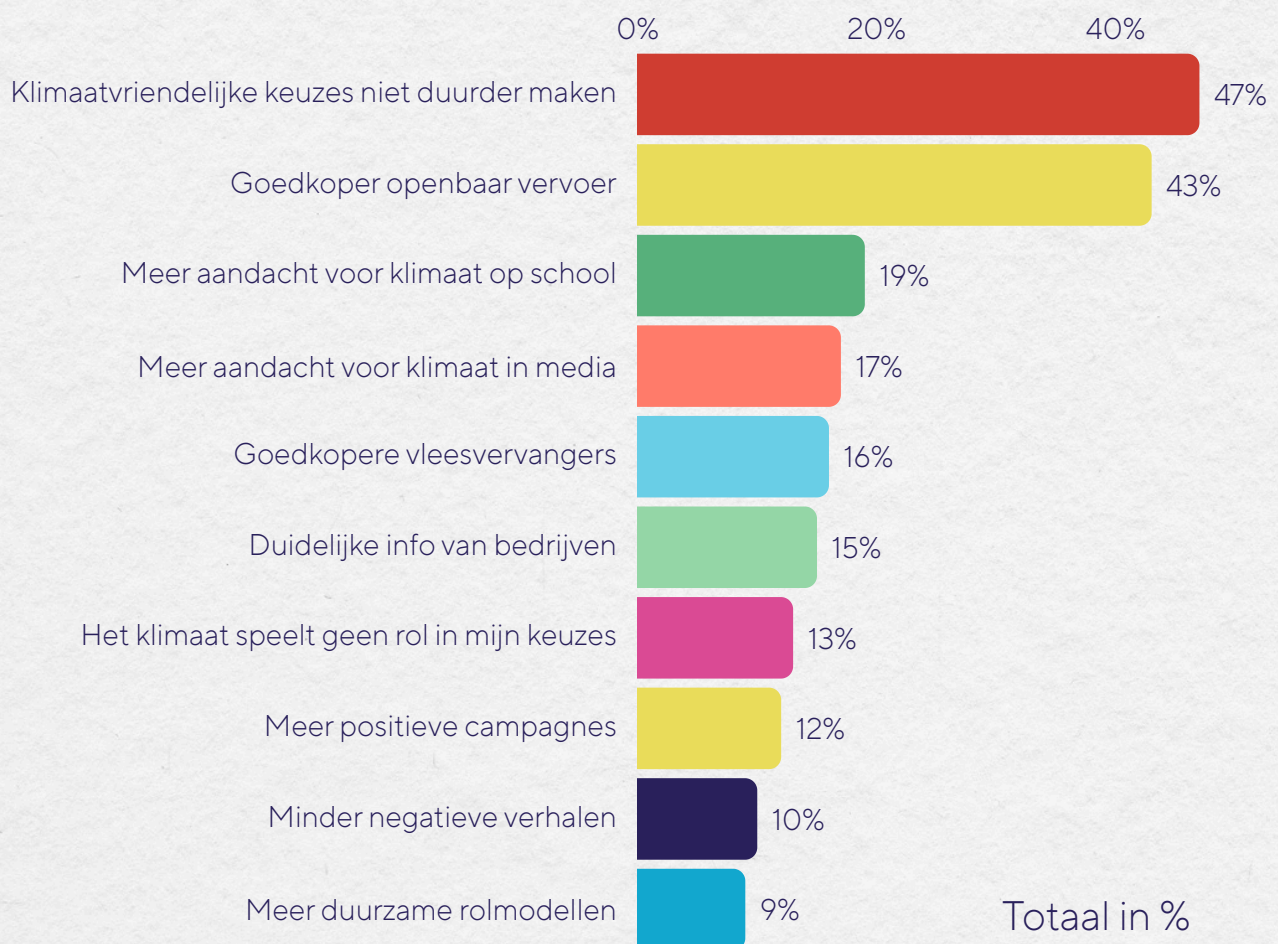
Groene energie aantrekkelijk maken, milieuvriendelijke woningbouw, betere regels, meer ruimte voor natuur, groen in wijken.

Ik denk bijvoorbeeld dat er meer geïnvesteerd moet worden in goedkoper openbaar vervoer en dat het zo geregeld is dat er ook genoeg aantrekkingskracht is voor conducteurs. Zo verminder je de hoeveelheid CO2 gassen van de auto's. Ook vind ik dat er meer groen moet zijn. Meer groene daken meer parkjes. Dit is positief voor het milieu aangezien je CO2 opneemt door bomen maar het is ook positief voor de mens, want ze heeft groen om in te vertoeven.

Heel veel regels! Strikter zijn in het afval wat wij mensen maar ook bedrijven mogen uitstoten, veel heffingen op vliegen en vluchthavens en ook de veeteelt helpen om af te schalen.

Jongeren zelf over hun gedrag

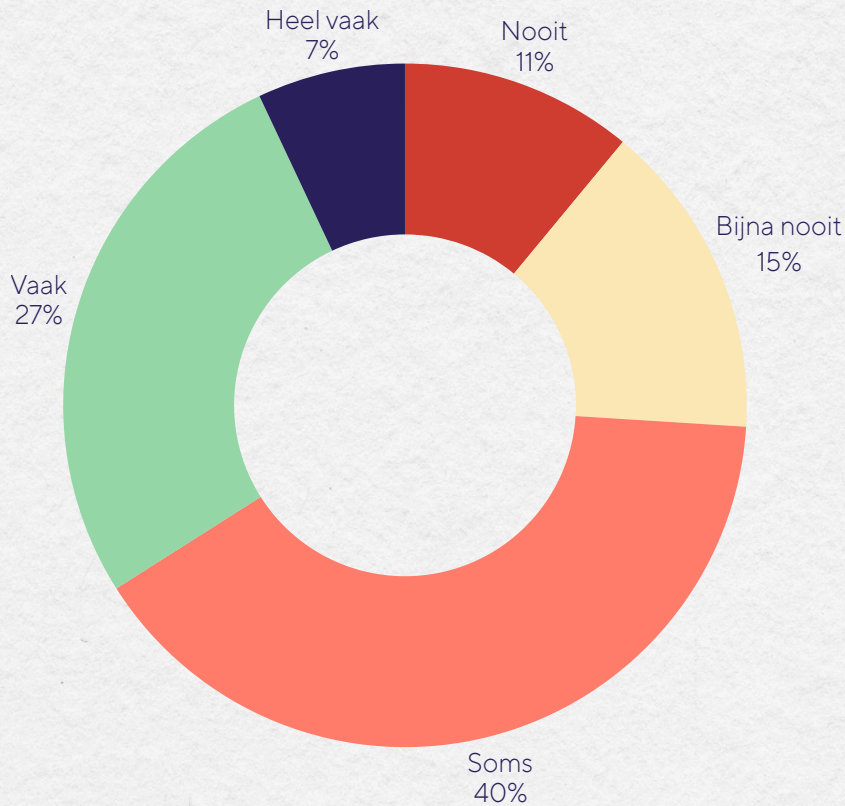
Wat zou jou helpen om klimaatvriendelijkere keuzes te maken?

Basis: allen, n=1.775

Jongeren over hun eigen gedrag

In hoeverre maak jij zelf klimaatbewuste keuzes in je dagelijkse leven?

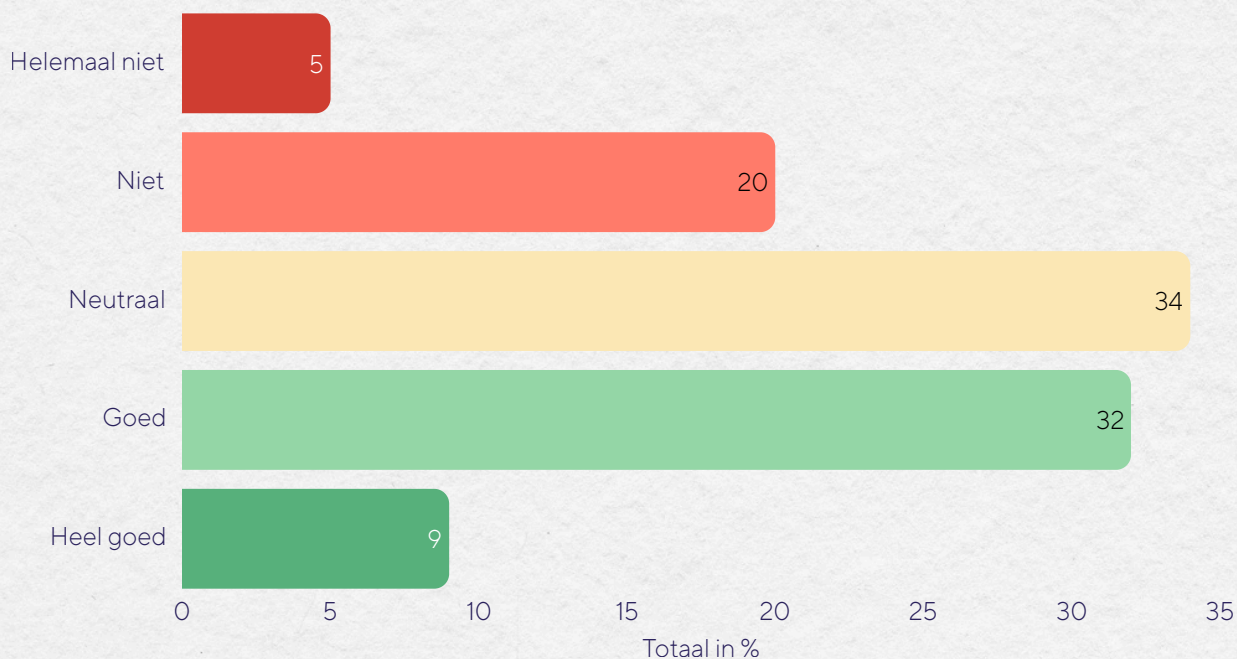
Wat is voor jou persoonlijk het belangrijkste bij keuzes die invloed hebben op het klimaat?

- Wat de **meeste impact** heeft (21%)
- Wat **prettig** is voor mijn leven (21%)
- **Geld** (16%)
- **Tijd** en **moeite** (13%)
- Het klimaat speelt **geen rol** in mijn keuzes (11%)
- Ik houd hier meestal **geen rekening** mee (8%)
- Wat **anderen** in mijn **omgeving doen** (6%)
- **Anders** (3%)

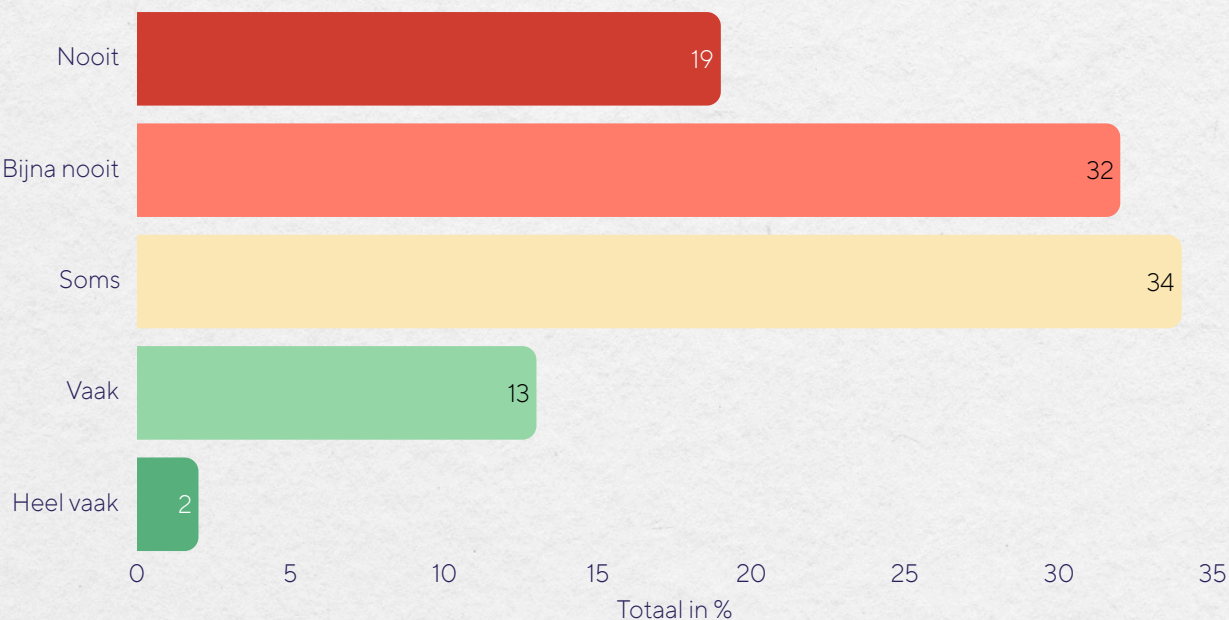
Basis: allen, n=1.775

Kennis over klimaatverandering

Hoe goed voel jij je geïnformeerd over dit onderwerp?

Praat jij wel eens met anderen over het klimaat?

Basis: allen, n=1.775

Externe invloeden

Welke invloed denk jij dat jouw omgeving (bijv. vrienden, familie en school) heeft op jouw kijk op het klimaat?

Mijn omgeving heeft **weinig tot geen invloed** (27%)

Mijn omgeving **doet met mij mee, maar doet zelf weinig** (21%)

Mijn omgeving **motiveert en ondersteunt mij duurzamer te leven** (20%)

Ik weet het niet (16%)

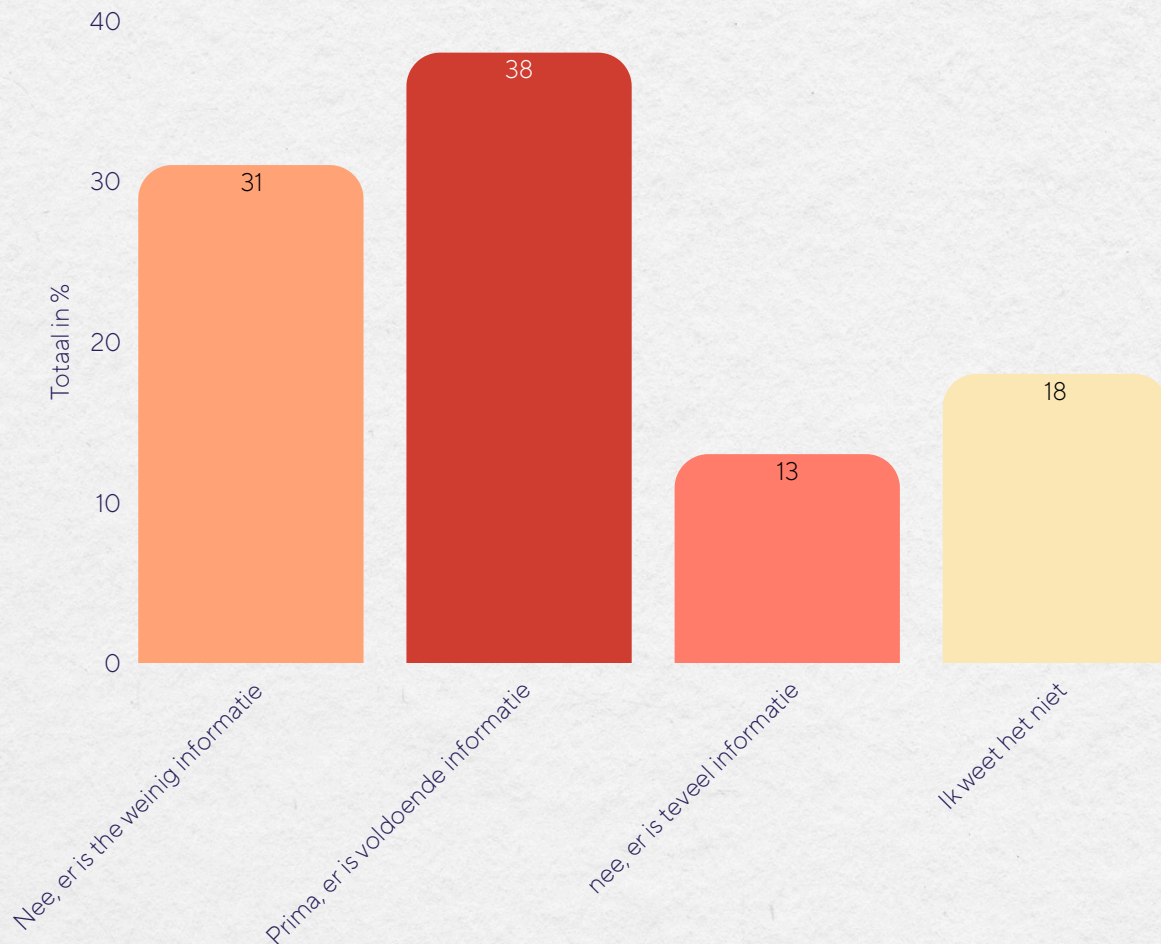
Mijn omgeving **helpt mij niet** om duurzamer te leven (13%)

Mijn omgeving **houdt mij tegen** om duurzamer te leven (4%)

Jongeren over klimaat in de media

Wat vinden jongeren van de informatie in de media over klimaat? Denk bijvoorbeeld aan gebeurtenissen zoals extreme hitte, veranderingen in natuur en leefomgeving en nieuwe insecten in Nederland.

Er wordt al wel veel over gezegd in de media. Wel zou ik het zelf een stuk motiverender vinden om ook soms goed nieuws te krijgen i.p.v. alleen slecht nieuws. De positieve effecten van de maatregelen die we met zijn allen nemen.

Ik hoor regelmatig informatie over het klimaat in het nieuws voorbij komen en ik denk dat het belangrijk is dat we toch bewust blijven van het klimaat.

Er wordt te weinig verteld over gevolgen op de biodiversiteit

Basis: allen, n=1.775

Tot slot

Nederland heeft het Kinderrechtenverdrag geratificeerd en zet zich in voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's). Toch ervaren nog steeds veel kinderen en jongeren zorgen over het klimaat, klimaatverandering en hun toekomst. Als de rechten van kinderen en jongeren niet worden nageleefd, kunnen zij moeilijker gezond opgroeien en meedoen in de maatschappij. Dit willen wij veranderen.

In dit rapport hebben wij op representatieve wijze de stemmen van 1.775 jongeren tussen de 12 en 29 jaar gebundeld. Wij luisteren serieus naar wat jongeren te zeggen hebben en naar de oplossingen die zij zien. Hiermee bieden wij aanknopingspunten voor onder andere scholen, bedrijven en politici om aan de slag te gaan met klimaatbeleid en het perspectief en de zorgen van jongeren hierin mee te nemen.

Belangrijke bevindingen:

- 60% van de jongeren geeft aan zich regelmatig, vaak of heel vaak zorgen te maken over het klimaat.
- 78% van de jongeren vindt klimaatverandering een serieus probleem voor Nederland.
- 40% van de jongeren geeft aan dat hun zorgen over het klimaat in de afgelopen jaren zijn toegenomen.

Jongeren reiken hun hand uit en stellen oplossingen voor:

- De overheid kan strenger beleid voeren (bijvoorbeeld voor bedrijven), het publiek beter informeren, openbaar vervoer toegankelijker maken en meer investeren in duurzame oplossingen.
- Bedrijven kunnen bewuster produceren, verpakkingen minimaliseren, minder zakenreizen, meer thuiswerken en duurzamere materialen gebruiken.
- Jongeren kunnen zelf groenere keuzes maken, zoals: het scheiden van afval, duurzamer reizen, minder vlees eten, en korter douchen.

Het is tijd voor actie. Daarom werkt State of Youth NL graag samen met verschillende partners.

Interesse om te sparren over de oplossingen van jongeren? Neem contact op!

Wij danken alle lezers voor hun interesse en hopen dat u met ons de stem van jongeren wilt versterken, zodat álle jongeren mee kunnen praten en mee kunnen doen.

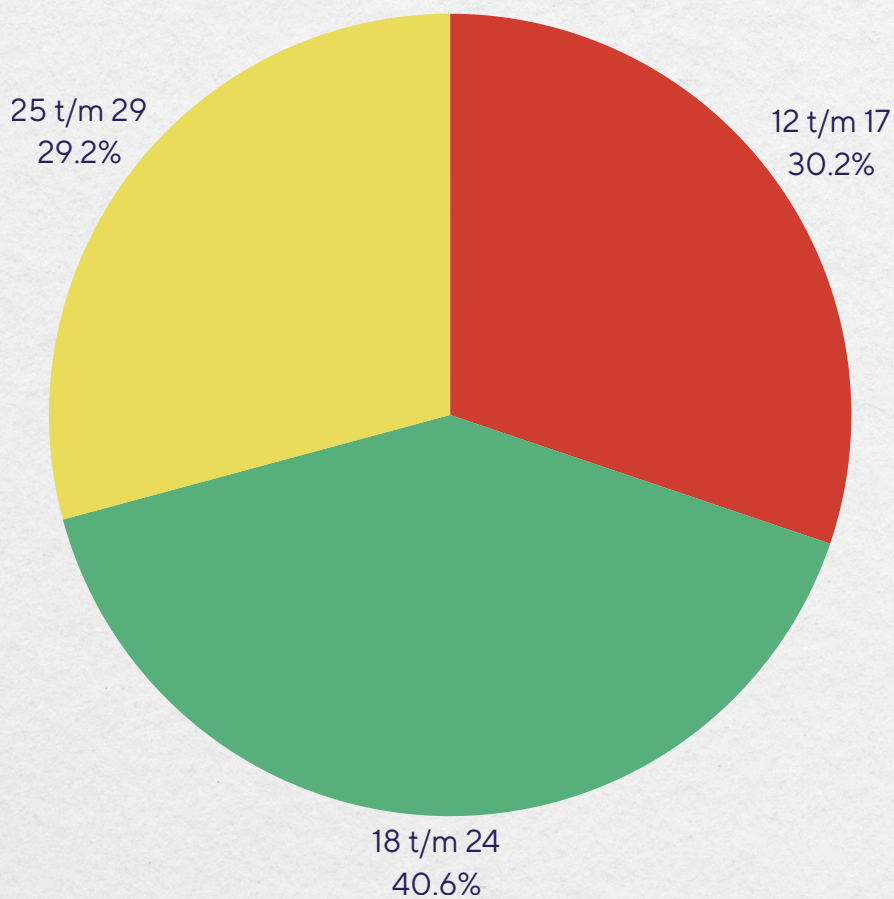
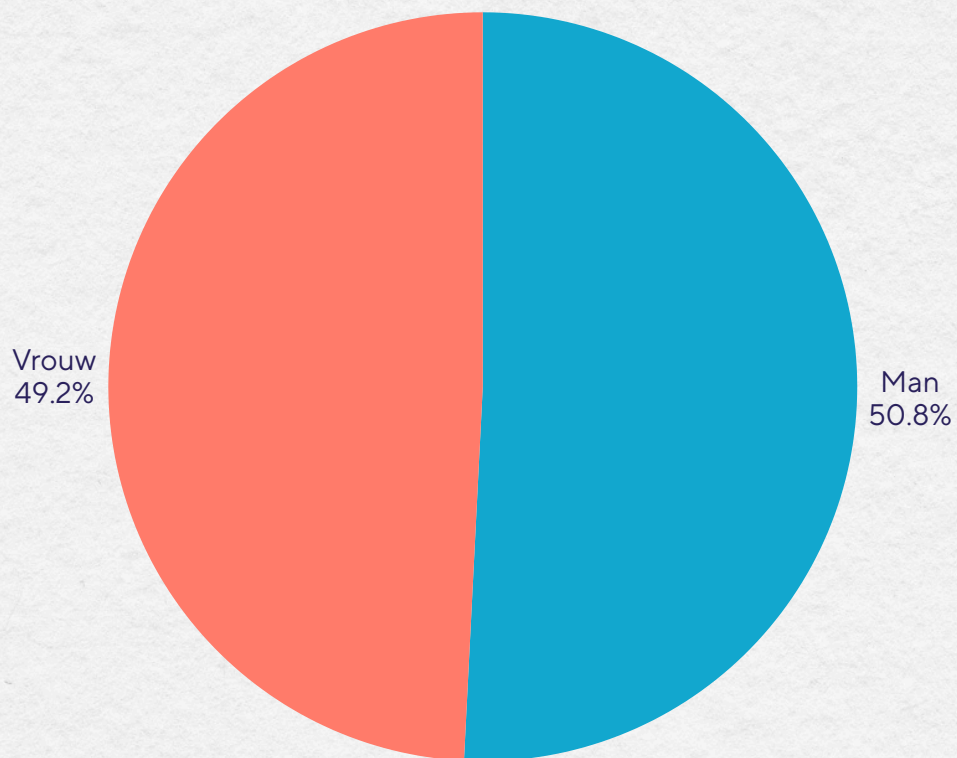

STATE OF YOUTH

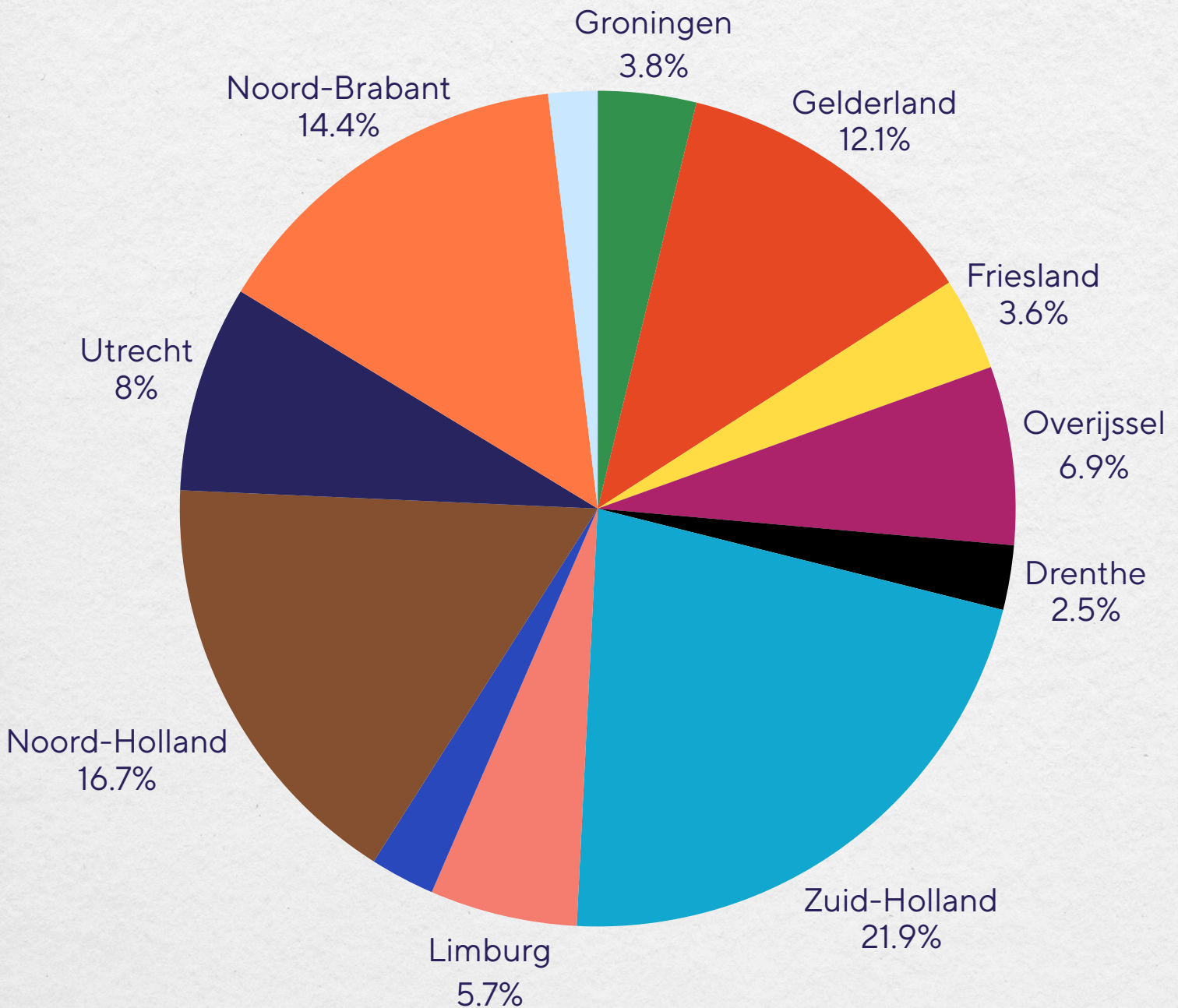
Bijlage

Steekproefverantwoording

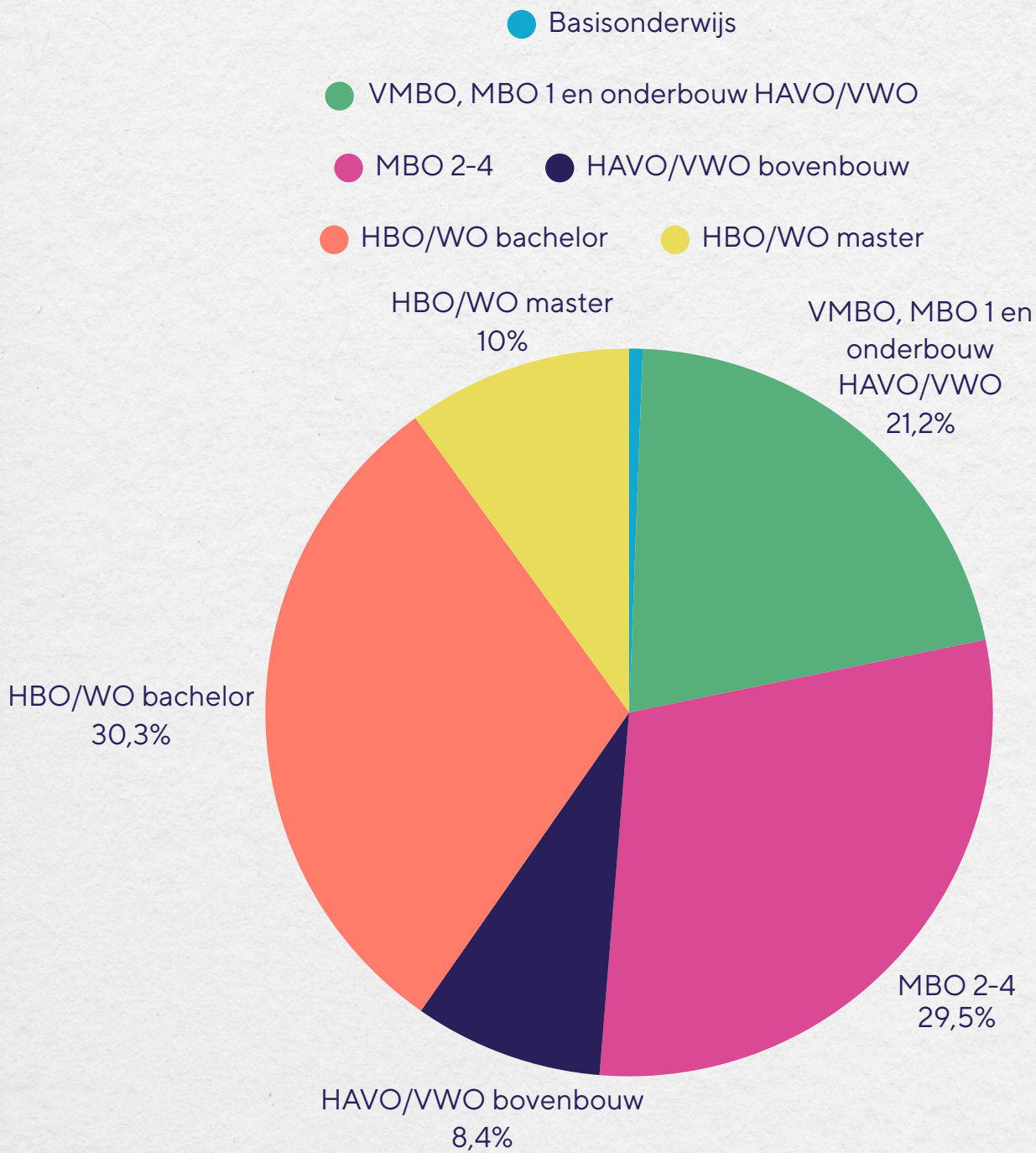
Bijlage

Steekproefverantwoording

Bijlage

Steekproefverantwoording

Bijlage

Verdragsartikelen

IVRK - Artikel 1 (Definitie van 'kind')

Voor de toepassing van dit Verdrag wordt onder een kind verstaan ieder mens jonger dan achttien jaar, tenzij volgens het op een kind van toepassing zijnde recht de meerderjarigheid eerder wordt bereikt.

Toelichting Artikel 1: Definitie van 'kind'

Iedereen die onder de 18 jaar is valt onder dit verdrag.

IVRK - Artikel 2 (Non-discriminatie)

Lid 1 Staten die partij zijn, eerbiedigen en waarborgen de in dit Verdrag neergelegde rechten voor ieder kind dat onder hun rechtsmacht valt, zonder enige vorm van discriminatie, ongeacht de ras, huidskleur, geslacht, taal, religie, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of sociale afkomst, eigendom, handicap, geboorte of andere status van het kind of van zijn of haar ouders of wettelijke voogden.

Lid 2 Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om ervoor te zorgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de status, activiteiten, geuite meningen of overtuigingen van de ouders, wettelijke voogden of familieleden van het kind.

Toelichting Artikel 2: Non-discriminatie

Alle rechten gelden voor ieder kind, ongeacht armoede of sociale status. Kinderen in gezinnen met geldzorgen mogen niet benadeeld worden.

IVRK - Artikel 3 (Belangen van het kind)

Lid 1 Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

Lid 2 De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.

Lid 3 De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Toelichting Artikel 3: Belangen van het kind

Jij hebt recht op je welzijn en om veilig en gezond op te groeien. Alle beslissingen die worden genomen over kinderen moeten de belangen van het kind altijd voorop stellen. Dit geldt voor de overheid, rechters, wetgevers en andere organisaties.

Bijlage

Verdragsartikelen

IVRK - Artikel 6 Recht op leven en ontwikkeling

Lid 1 Staten die partij zijn erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.

Lid 2 Staten die partij zijn nemen alle mogelijke maatregelen om, voor zover maximaal haalbaar, het overleven en de ontwikkeling van het kind te waarborgen.

Toelichting Artikel 6: Recht op leven en ontwikkeling

Kinderen hebben recht op een zo goed mogelijke ontwikkeling. Armoede mag dit niet belemmeren; de overheid moet maatregelen nemen om voor een zo goed mogelijke ontwikkeling te zorgen.

IVRK - Artikel 12 Eigen mening en jongerenparticipatie

Lid 1 De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.

Lid 2 Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Toelichting Artikel 12: Eigen mening en jongerenparticipatie

Jouw mening doet ertoe. Zeker als het over jouw leven gaat, bijvoorbeeld bij wie je wilt wonen als je ouders gescheiden zijn. Of als het gaat over oplossingen voor problemen waar jij tegenaan loopt. Volwassenen moeten actief naar jouw mening vragen en deze serieus nemen. Dit geldt voor de overheid, maar ook voor andere volwassenen. Het maakt niet uit hoe jong of oud je bent.

IVRK - Artikel 13 Vrijheid van meningsuiting

Lid 1 Het kind heeft het recht op vrijheid van meningsuiting; dit recht omvat mede de vrijheid inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook te vergaren, te ontvangen en door te geven, ongeacht landsgrenzen, hetzij mondeling, hetzij in geschreven of gedrukte vorm, in de vorm van kunst, of met behulp van andere media naar zijn of haar keuze.

Lid 2 De uitoefening van dit recht kan aan bepaalde beperkingen worden gebonden, doch alleen aan de beperkingen die bij de wet zijn voorzien en die nodig zijn:

- a. voor de eerbiediging van de rechten of de goede naam van anderen; of*
- b. ter bescherming van de nationale veiligheid of van de openbare orde, de volksgezondheid of de goede zeden.*

Toelichting Artikel 13: Vrijheid van meningsuiting

Dit betekent dat jij het recht hebt om je mening te hebben en delen over verschillende onderwerpen zolang dit niet schuurt met andere rechten. Daarnaast heb je het recht op informatie en om informatie te verspreiden.

Bijlage

Verdragsartikelen

IVRK - Artikel 26 Recht op sociale zekerheid

Lid 1 Staten die partij zijn, erkennen voor ieder kind het recht om te profiteren van sociale zekerheid, inclusief sociale verzekering, en nemen de nodige maatregelen om de volledige verwezenlijking van dit recht te bereiken in overeenstemming met hun nationale wetgeving.

Lid 2 De uitkeringen moeten, waar passend, worden toegekend met inachtneming van de middelen en omstandigheden van het kind en van de personen die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van het kind, evenals andere relevante overwegingen bij een aanvraag voor uitkeringen die door of namens het kind wordt ingediend.

Toelichting Artikel 26: Recht op sociale zekerheid

Kinderen hebben recht op ondersteuning van de overheid, zodat basisbehoeften zoals eten, gezondheidszorg, een woonplek, en onderwijs goed geregeld zijn.

IVRK - Artikel 27 Recht op een toereikende levensstandaard

Lid 1 Staten die partij zijn, erkennen het recht van ieder kind op een levensstandaard die toereikend is voor de lichamelijke, geestelijke, spirituele, morele en sociale ontwikkeling van het kind.

Lid 2 De ouder(s) of anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind hebben de primaire verantwoordelijkheid om, binnen hun mogelijkheden en financiële draagkracht, de levensomstandigheden te waarborgen die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.

Lid 3 De Staten die partij zijn, nemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en binnen hun mogelijkheden, passende maatregelen om ouders en anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind te ondersteunen bij de uitvoering van dit recht en verstrekken in geval van nood materiële hulp en ondersteuningsprogramma's, in het bijzonder met betrekking tot voeding, kleding en huisvesting.

Lid 4 De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om de inning van onderhoudsgelden voor het kind te waarborgen bij de ouders of andere personen die financieel verantwoordelijk zijn voor het kind, zowel binnen de Staat die partij is als vanuit het buitenland. In het bijzonder bevorderen de Staten die partij zijn, wanneer de persoon die financieel verantwoordelijk is voor het kind in een andere Staat woont dan het kind, de toetreding tot internationale overeenkomsten, evenals het treffen van andere passende regelingen.

Toelichting Artikel 27: Recht op toereikende levensstandaard

Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid om een adequate levensstandaard te bieden, maar de overheid moet ondersteunen als dit niet lukt (bijvoorbeeld via kinderbijslag, toeslagen, schoolmaaltijden).

Bijlage

Verdragsartikelen

IVRK - Artikel 28 Recht op onderwijs

Lid 1 De Staten die partij zijn erkennen het recht van het kind op onderwijs en, met het oog op een geleidelijk verwezenlijking van dit recht op basis van gelijke kansen, nemen zij in het bijzonder de volgende maatregelen:

a) Het verplicht stellen van basisonderwijs en dit voor alle kinderen kosteloos beschikbaar maken;

b) Het bevorderen van de ontwikkeling van verschillende vormen van voortgezet onderwijs, waaronder algemeen en beroepsonderwijs, deze beschikbaar en toegankelijk maken voor ieder kind, en passende maatregelen nemen zoals de invoering van kosteloos onderwijs en het bieden van financiële hulp indien nodig;

c) Het toegankelijk maken van hoger onderwijs voor iedereen op basis van bekwaamheid, met alle passende middelen;

d) Het beschikbaar en toegankelijk maken van educatieve en beroepsgerichte informatie en begeleiding voor alle kinderen;

e) Het nemen van maatregelen om regelmatige schooldeelname te stimuleren en het terugdringen van schooluitval.

Lid 2 De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om ervoor te zorgen dat schooldiscipline wordt toegepast op een wijze die in overeenstemming is met de menselijke waardigheid van het kind en met dit Verdrag.

Lid 3 De Staten die partij zijn, bevorderen en moedigen internationale samenwerking aan op het gebied van onderwijs, in het bijzonder met het oog op het bijdragen aan de uitbanning van analfabetisme wereldwijd en het vergemakkelijken van toegang tot wetenschappelijke en technische kennis in moderne onderwijsmethoden. Daarbij wordt in het bijzonder rekening gehouden met de behoeften van ontwikkelingslanden.

Toelichting Artikel 28: Recht op onderwijs

Onderwijs moet toegankelijk blijven, ook voor kinderen in armoede. Dit betekent dat financiële barrières (schoolkosten, materialen) niet mogen verhinderen dat kinderen naar school gaan.

IVRK - Artikel 31 Recht op vrije tijd, spel en cultuur

Lid 1 De staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven.

Lid 2 De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven, bevorderen de verwezenlijking van dit recht, en stimuleren het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen op culturele, artistieke en recreatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding.

Toelichting Artikel 21: Recht op vrije tijd, spel en cultuur

Ook kinderen in die niet de nodige middelen hebben of in armoede moeten kunnen deelnemen aan sport, spel en culturele activiteiten.

Bijlage

Verdragsartikelen

UVRM - Artikel 19 Recht op vrijheid van mening en meningsuiting

Een ieder heeft recht op vrijheid van mening en meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid om zonder inmenging een mening te koesteren en om door alle middelen en ongeacht grenzen inlichtingen en denkbeelden op te sporen, te ontvangen en door te geven.

Toelichting Artikel 19: Vrijheid op vrijheid van mening en meningsuiting

Ook in het Algemene Mensenrechtenverdrag staat vastgesteld dat je het recht hebt om je eigen ideeën en mening te hebben en te delen.

IVRK - Artikel 42 Kinderrechteneducatie

Lid 1 De Staat heeft tot taak de rechten die zijn vastgesteld in dit Verdrag algemeen bekend te maken, zowel aan kinderen als aan volwassenen.

Lid 2 Er wordt een Comité voor de Rechten van het Kind opgericht, bestaande uit tien deskundigen, dat de rapporten zal beoordelen die overlegd worden door de Staten die partij zijn bij dit Verdrag. Deze Staten zullen hun eerste rapport twee jaar na het ratificeren van het Verdrag overleggen, en de daaropvolgende rapporten iedere vijf jaar. Het verdrag treedt in werking zodra het door twintig landen is geratificeerd. Pas daarna kan het bovengenoemde Comité worden opgericht.

Lid 3 De Staten zullen hun rapporten algemeen bekend maken.

Lid 4 Het Comité kan voorstellen onderzoek te verrichten naar specifieke thema's die betrekking hebben op de rechten van het kind, waarna het er voor kan kiezen de resultaten van dergelijk onderzoek zowel aan de desbetreffende Staat als aan de Algemene Vergadering van de VN bekend te maken.

Lid 5 Teneinde "daadwerkelijk toepassing van het Verdrag te bevorderen en internationale samenwerking aan te moedigen", hebben de gespecialiseerde organisaties van de VN (zoals de ILO, de WHO en UNESCO) en UNICEF het recht aanwezig te zijn bij de vergaderingen van het Comité. Samen met andere instellingen die als 'bevoegd' worden beschouwd, waaronder NGO's die samenwerken met de VN en bepaalde VN-organen zoals UNHCR, kunnen deze organisaties belangrijke informatie aan het Comité voorleggen en gevraagd worden het Comité te adviseren over de manier waarop dit verdrag het best kan worden toegepast.

Toelichting Artikel 42: Kinderrechteneducatie

Als je niet weet welke rechten je hebt, kun je ook niet voor je rechten opkomen. Daarom moeten jongeren en ook bijvoorbeeld hun ouders informatie krijgen over kinderrechten. Nederland moet zorgen dat alle mensen genoeg weten over kinderrechten.

Bijlage

Verdragsartikelen

Algemeen Commentaar 26 - CRC/C/GC/26: General comment No. 26 (2023) on children's rights and the environment with a special focus on climate change

Dit document licht het IVRK toe en benadrukt de dringende aanpak van milieuschade en klimaatverandering voor kinderrechten. Het verduidelijkt de verplichting van staten en bevestigt dat kinderen recht hebben op een schoon, gezond en duurzaam milieu.

STATE OF

YOUTH

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Introductie Tekst

Q01 [T] Hi, wat goed dat je er bent! 🙌

Q02 [T] Veel jongeren maken zich zorgen over het klimaat en de toekomst. Daarom zijn we benieuwd hoe jij hier in je dagelijks leven naar kijkt.

Q03 [T] Jouw mening is belangrijk, omdat beslissingen over klimaat ook jouw toekomst raken.

Q04 [T] Er zijn geen foute antwoorden. Meedoen is natuurlijk anoniem en duurt maximaal 5 minuutjes. Lees hier meer over jouw privacy.

Q05 [T] Ready? Gaan we!

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Achtergrondvragen

Q06 [O] Eerst even kort over jou (geen zorgen, je blijft volledig anoniem). Hoe oud ben je?

Q07 [T, IF Q6 = < 12 OF > 28] State of Youth NL richt zich speciaal op jongeren tussen de 12 en 29 jaar. Helaas kan je dus niet deelnemen aan dit onderzoek. Je kan dit venster sluiten. Fijne dag nog!

Q08 [END, screenout, IF Q6 = < 12 OF > 28]

Q09 [S IF Q6 < 16] Ah, je bent nog geen 16. In dit geval heb je toestemming van je ouder(s)/verzorger(s) nodig om deel te nemen. Vraag hen om hieronder een keuze aan te vinken.

Ik geef toestemming aan mijn kind om deze vragenlijst in te vullen.

Ik geef geen toestemming om deze vragenlijst in te vullen.

Q10 [T, Q10 = 1] Super, dan gaan we verder.

Q11 [T, Q10 = 2] Oké! In dat geval moeten we helaas de chat hier eindigen. Je kan dit venster sluiten. Fijne dag nog!

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Q14 [SLIDER 1TM 5] Vind jij klimaatverandering een serieus probleem voor Nederland?

(1 = helemaal niet serieus, 5 = heel erg serieus)

Q15 [SLIDER 1TM 5] Hoe vaak maak jij je zorgen over het klimaat?

(1 = nooit, 5 = heel vaak)

Q16 [S] Zijn jouw zorgen over het klimaat de afgelopen jaren veranderd?

Ze zijn minder geworden

Ze zijn gelijk gebleven

Ze zijn toegenomen

Ik heb geen zorgen over het klimaat

Q18 [S] Wie heeft volgens jou de grootste verantwoordelijkheid voor een groenere toekomst?

Bedrijven

De overheid

Ikzelf/burgers

Scholen

Media

Anders

Q19 [O, IF Q18 = 1,3,4,5] Wat vind jij dat zij kunnen doen voor het klimaat?

Q20 [O, IF Q18 = 6] Vertel, wie vind jij verantwoordelijk voor een groenere toekomst?

Q21 [O, IF Q18 = 6] Wat zouden zij kunnen doen voor het klimaat?

Q22 [S] Wat vind jij van het klimaatbeleid van de Nederlandse overheid?

Ik vind dat er veel te weinig gedaan wordt

Ik vind dat er iets te weinig wordt gedaan

Ik vind dat er precies genoeg wordt gedaan

Ik vind dat er te veel wordt gedaan

Ik weet het niet

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Q23 [O, IF Q22 = 1, 2] Wat zou de overheid volgens jou moeten doen om ons klimaat en milieu te beschermen?

Denk bijvoorbeeld aan regels, investeringen en informatievoorziening.

Q24 [SLIDER 1TM 5] Vind jij dat de stem van jongeren gehoord wordt wanneer de overheid beslissingen neemt die invloed hebben op het klimaat?

(1 = helemaal niet, 5 = heel goed)

Q25 [O, Q24 = 1,2,3] Hoe kan de overheid dit beter doen volgens jou?

Q26 [O, Q24 > 3] Goed om te horen! Waaraan merk je dit vooral?

Q27 [T] Nu even terug naar jou en het klimaat.

Q28 [SLIDER 1TM 5] Hoe goed voel jij je geïnformeerd over klimaatverandering?

(1 = helemaal niet, 5 = heel goed)

Q29 [M, MAX 3, random] Wat zijn volgens jou de belangrijkste gevolgen van klimaatverandering in Nederland? Dit kan over nu gaan, of de toekomst.

(je kan er maximaal 3 kiezen)

1. Heftige regenbuien
2. Hittegolven
3. Overstromingen
4. Hogere prijzen (bijv. voor energie en voedsel)
5. Gezondheidsproblemen (bijv. door vervuilde lucht)
6. Schade aan natuur en biodiversiteit
7. Anders [F]
8. Ik zie geen gevolgen van klimaatverandering [F] [S]

Q30 [O, Q29 = 7] Vertel, wat zijn volgens jou belangrijke gevolgen van klimaatverandering?

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Q31 [T] Het klimaat is iets waar je zelf over nadenkt, maar ook waar je met anderen over kunt praten.

Q33 [S] Maak jij zelf klimaatbewuste keuzes in je dagelijks leven?

Nooit

Bijna nooit

Soms

Vaak

Heel vaak

Q34 [O, Q33 > 1] Welke klimaatbewuste keuzes maak jij zelf in je dagelijks leven?

Q35 [S] Welke invloed denk jij dat jouw omgeving (bijv. vrienden, familie en school) heeft op jouw kijk op het klimaat?

1. Mijn omgeving houdt mij tegen om duurzamer te leven
2. Mijn omgeving helpt mij niet om duurzamer te leven
3. Mijn omgeving doet met mij mee, maar doet zelf weinig
4. Mijn omgeving motiveert en ondersteunt mij duurzamer te leven
5. Mijn omgeving heeft weinig tot geen invloed
6. Ik weet het niet

Q36 [S, random] Wat is voor jou persoonlijk het belangrijkste bij keuzes die invloed hebben op het klimaat?

1. Geld
2. Tijd en moeite
3. Wat anderen in mijn omgeving doen
4. Wat de meeste impact heeft
5. Wat prettig is voor mijn eigen leven
6. Ik houd hier meestal geen rekening mee
7. Anders [F]
8. Het klimaat speelt geen rol in mijn keuzes [F]

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Q37 [O, Q36 = 7] Vertel, wat is voor jou het belangrijkste?

Q38 [M, random] Wat zou jou helpen om klimaatvriendelijkere keuzes te maken?

(je kan er maximaal 3 kiezen)

Goedkoper openbaar vervoer

Goedkopere vleesvervangers

Klimaatvriendelijke keuzes niet duurder maken

Meer aandacht voor klimaat op school

Meer aandacht voor klimaat in media

Meer positieve campagnes

Minder negatieve verhalen

Duidelijke info van bedrijven

Minder stigma op klimaatactivisme

Meer duurzame rolmodellen

Anders [F]

Het klimaat speelt geen rol in mijn keuzes [F] [S]

Q39 [O, Q38 = 11] Vertel, wat zou jou helpen om klimaatvriendelijkere keuzes te maken?

Q40 [T] In de media wordt er gesproken over het klimaat... Hierover de volgende vraag.

Q41 [S] Wat vind je van de informatie in de media over klimaat?

Denk bijvoorbeeld aan gebeurtenissen zoals extreme hitte, veranderingen in natuur en leefomgeving en nieuwe insecten in Nederland.

1. Nee, er is te weinig informatie
2. Prima, er is voldoende informatie
3. Nee, er is te veel informatie
4. Ik weet het niet

Q42 [O, IF Q41 IS NOT 4] Wil je vertellen waarom je dit vindt?

Q43 [T] Dan gaan we nu afsluiten met een aantal korte stellingen. Wil jij aangeven of je het met de stellingen eens bent op een schaal van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens)? Komt 'ie!

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Q44 [SLIDER 1TM 5] Ik voel me angstig als ik denk aan het klimaat en onze toekomst.
(1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Q45 [SLIDER 1TM 5] Ik voel me machteloos en heb het gevoel dat ik weinig controle heb over het klimaat.
(1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Q46 [SLIDER 1TM 5] Ik voel me gestrest als ik nieuws lees over klimaatverandering.
(1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Q47 [SLIDER 1TM 5, IF LEEFTIJD > 15] Ik pas mijn levensplannen, zoals kinderen krijgen, aan vanwege het klimaat.
(1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens)

Q50 [O] En om 'm af te sluiten.... Wat betekent een groene toekomst voor jou, en wat vind jij daarin het belangrijkste?
(Als je niks kwijt wil vul je een "-" in)

Q51 [T] Dat waren de vragen over het klimaat. Thanks voor het geven van je mening! Bij State of Youth NL vinden we dat de stem en de problemen van jongeren écht serieus genomen moeten worden. Zodat wij voortaan vooraan staan. Daarover gesproken...

Q52 [SLIDER 1 - 10] Hoe vind je dat er op dit moment naar de mening van jongeren in Nederland geluisterd wordt (bijvoorbeeld door de overheid), bij onderwerpen die voor jongeren belangrijk zijn? (1 staat voor 'helemaal niet goed', 10 staat voor 'heel erg goed')

Q53 [T] Jongeren bepalen zelf wat er speelt. Jouw stem telt, ook bij het kiezen van een nieuw thema voor onze volgende peiling!

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Q54 [S, random] Welk onderwerp moet wat jou betreft op de agenda gezet worden?

Gokverslavingen

Wantrouwen in de overheid

Jeugdzorg

Polarisatie/ verdeeldheid in de samenleving

Veiligheid in Nederland en Europa

Digitale wereld

Diversiteit, inclusie en gelijkheid

Kunst en cultuur

Een ander onderwerp [F]

Q55 [O, IF Q54 = 9] Welk onderwerp wil jij terugzien?

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Achtergrondkenmerken

Q56 [T] Thanks voor je antwoorden! Nu hebben we nog een paar algemene vragen voor je. Zo kunnen we jouw antwoorden beter begrijpen.

Q57 [S] Ben je...
een jongen/man
een meisje/vrouw
non-binair
Ik heb een andere genderidentiteit

Q58 [O, IF Q57 = 4] Hoe identificeer jij jezelf?

[PLACEHOLDER: Vul hier je antwoord in.]

Q59 [S] In welke provincie woon je?

Drenthe
Flevoland
Friesland
Gelderland
Groningen
Limburg
Noord-Brabant
Noord-Holland
Overijssel
Utrecht
Zeeland
Zuid-Holland

Q60 [S] Volg je op dit moment een opleiding/zit je op school?

Ja
Nee

Q61 [S. Q60 = 1] Welke opleiding of school is dit?

Basisschool
VMBO onderbouw (klas 1-2)
VMBO bovenbouw (klas 3-4)
HAVO onderbouw (klas 1-3)
HAVO bovenbouw (klas 4-5)
VWO onderbouw (klas 1-3)
VWO bovenbouw (4-6)
MBO 1
MBO 2-4
Bachelor HBO/WO
Master HBO/WO
Een andere opleiding

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Achtergrondkenmerken

Q62 [S, Q60 = 2] Wat is je laatst afgeronde opleiding?

Basisschool

VMBO onderbouw (klas 1-2)

VMBO bovenbouw (klas 3-4)

HAVO onderbouw (klas 1-3)

HAVO bovenbouw (klas 4-5)

VWO onderbouw (klas 1-3)

VWO bovenbouw (4-6)

MBO 1

MBO 2-4

Bachelor HBO/WO

Master HBO/WO

Een andere opleiding

Q63 [O, IF Q61 = 12 or Q62 = 12] Welke andere opleiding is dit?
[PLACEHOLDER: Vul hier je antwoord in.]

Bijlage

Vragenlijst 'Klimaat'

Eind text

Q64 [T] Dat was 'm! Onwijs bedankt voor je input en hopelijk tot ziens! We sturen je door naar de website van Stempunt, zodat je jouw beloning ontvangt.

Q65 [REDIRECT, COMPLETE] <https://www.stempunt.nu/s.asp?d={d}&k={k}&l={leeftijd}&o={opleiding}&g={geslacht}&p={provincie}>

STATE OF YOUTH

Bijlage

Over het klimaatbeleid van de Nederlandse overheid

Uit de meest recente Klimaat- en Energieverkenning blijkt dat het zeer onwaarschijnlijk is dat Nederland het wettelijke klimaatdoel van 55% emissiereductie in 2030 haalt. Met het huidige beleid wordt een reductie van 45- tot 53% verwacht, en zelfs met aanvullend beleid loopt dit op tot maximaal net onder de 55%, waardoor het doel buiten bereik blijft. De kans dat het doel daadwerkelijk wordt gehaald, wordt daarom geschat op minder dan 5% ([PBL, 2025](#)).

Ook volgens een analyse van onderzoeksbureau Kalavasta, uitgevoerd in opdracht van Greenpeace Nederland, zijn de plannen van het kabinet onvoldoende om het eigen klimaatdoel te halen, ondanks de politieke ambities op dit gebied.

Dit tekort vertaalt zich ook concreet in een resterende opgave van ongeveer 7 megaton CO₂-reductie, met een bandbreedte die kan oplopen tot 18 megaton. Tegelijkertijd wordt de tijd om dit gat te dichten steeds kleiner, wat de druk op toekomstig beleid vergroot ([Greenpeace, 2026](#)).

Greenpeace stelt daarom onder andere voor om fossiele subsidies voor grote bedrijven af te bouwen, waarmee expliciet wordt gewezen op de rol van overheid en bedrijfsleven in het behalen van klimaatdoelen.

Het niet halen van het 2030-doel heeft bovendien belangrijke gevolgen voor de lange termijn. Het doel van 55% reductie is namelijk in lijn met het streven naar klimaatneutraliteit in 2050, waardoor uitstel betekent dat de opgave later groter en duurder wordt.

Tegelijkertijd laten analyses zien dat het maatregelenpakket wél leidt tot extra emissiereductie ten opzichte van het basispad, met name door subsidies en stimulering van elektrificatie in de industrie. Ook in sectoren zoals landbouw, gebouwde omgeving en elektriciteit worden reducties gerealiseerd via onder andere beëindigingsregelingen, warmtepompen en windenergie op zee.

Deze maatregelen dragen bij aan de lange termijn, maar zijn volgens het Centraal Planbureau (CPB) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) onvoldoende om op koers te blijven richting de klimaatdoelen voor 2050 zonder aanvullend beleid. Dit onderstreept dat het huidige beleid wel stappen zet, maar nog niet toereikend is om zowel de korte- als langetermijndoelen te halen ([PBL, 2026](#)).

STATE OF

YOUTH

